

RAPORT

O STANIE GMINY RĘCZNO

ZA 2018 ROK

URZĄD GMINY RĘCZNO

ul. Piotrkowska 5

97-510 Ręczno

www.reczno.pl

Raport o stanie Gminy Ręczno za 2018 r.

Spis Treści

Wstęp

1. Charakterystyka gminy

- 1.1 Położenie i powierzchnia gminy
- 1.2. Władze lokalne i gminne jednostki organizacyjne
- 1.3. Sołectwa
- 1.4. Ludność i dynamika zmian
- 1.5. Gospodarstwa rolne
- 1.6. Podmioty gospodarcze
- 1.7. Partnerstwo międzygminne

2. Sytuacja finansowa gminy

- 2.1 Wysokość budżetu
- 2.2 Poziom zadłużenia

3. Stan mienia komunalnego

- 3.1 Informacja o zasobie nieruchomości
- 3.2. Stan ewidencji nieruchomości
- 3.3. Wykaz składników majątkowych

4. Realizacja polityk, programów i strategii

- 4.1. Strategia rozwoju Gminy Ręczno
- 4.2. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy
- 4.3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
- 4.4. Plan gospodarki niskoemisyjnej

5. Realizacja inwestycji

- 5.1. Zadania inwestycyjne w roku 2018

6. Gospodarka komunalna i mieszkaniowa

- 6.1. Drogi gminne
- 6.2. Gospodarka wodno-ściekowa

6.3. Gospodarka mieszkaniowa

7. Gospodarka odpadami i ochrona środowiska

7.1. Realizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie,

7.2. Realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska

8. Edukacja, zdrowie i sport

8.1. Edukacja

8.2. Ochrona zdrowia

8.3. Sport

9. Kultura

10. Bezpieczeństwo

10.1. Stan bezpieczeństwa gminy i bezpieczeństwo p/pożarowe

11. Promocja gminy, współpraca z organizacjami pozarządowymi

11.1. Większe przedsięwzięcia kulturalne na terenie gminy

11.2. Działalność stowarzyszeń

12. Pomoc Społeczna

12.1. Realizowane zadania i pogramy

13. Realizacja uchwał rady gminy, sprawna administracja

14. Podsumowanie

Wstęp

Zgodnie z wprowadzoną w 2018 r. nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym, wójt co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie raport o stanie gminy. Raport podsumowuje działalność samorządu gminnego w roku poprzednim. Zakres opracowanego dokumentu obejmuje przede wszystkim realizację polityk, programów, strategii i uchwał rady. Informacje w nim posłużą mieszkańcom Gminy Ręčno do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu wiejskiego, a także staną się podstawą do prowadzenia dialogu na temat przyszłości gminy.

1. Charakterystyka gminy

1.1 Położenie i powierzchnia gminy

Ręčno to gmina wiejska, położona w województwie łódzkim, w południowo-wschodniej części powiatu piotrkowskiego, granicząca z następującymi gminami: od północy z gminami Sulejów i Rozprza, od wschodu z gminą Aleksandrów, od południa z gminami Przedbórz i Masłowice (powiat radomszczański), zaś od zachodu z gminą Łęki Szlacheckie. Gmina Ręčno składa się z 14 sołectw, w skład których wchodzi 15 miejscowości. Obszar gminy wynosi 89 km², jej siedzibą jest miejscowość Ręčno.

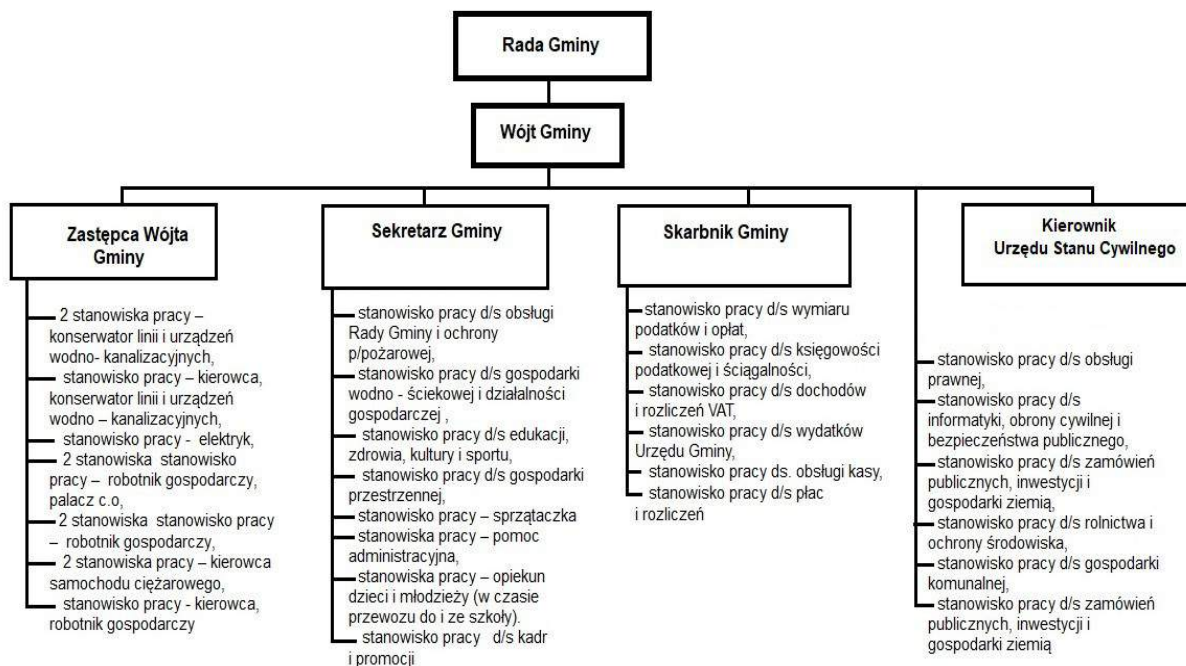

1.2 Władze lokalne i gminne jednostki organizacyjne

Rada Gminy liczy 15 radnych. W jej skład wchodzi 6 kobiet i 9 mężczyzn. Przy radzie działają następujące stałe komisje:

- Komisja Budżetu i Infrastruktury – 5 osób,
- Komisja Edukacji i Ochrony Zdrowia – 5 osób,
- Komisja Rewizyjna – 4 osoby,
- Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – 3 osoby.

Urząd Gminy jest jednostką organizacyjną, przy pomocy której wójt realizuje zadania wynikające z przepisów prawa oraz uchwał podejmowanych przez Radę Gminy. Struktura organizacyjna Urzędu Gminy Ręčno kształtuje się następująco:

Gminne jednostki organizacyjne:

- Szkoła Podstawowa w Ręcznie,
- Szkoła Podstawowa w Stobnicy.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ręcznie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Ręcznie,

1.3 W strukturach gminy funkcjonuje 14 jednostek pomocniczych (sołectw):

1. Sołectwo Stobnica
2. Sołectwo Stobnica Piła
3. Sołectwo Paskrzyn
4. Sołectwo Wielkopole
5. Sołectwo Nowinki
6. Sołectwo Ręczno
7. Sołectwo Łęg Ręczyński
8. Sołectwo Kolonia Ręczno
9. Sołectwo Łęki Królewskie
10. Sołectwo Majkowice
11. Sołectwo Będzyn
12. Sołectwo Zbyłowice
13. Sołectwo Bąkowa Góra
14. Sołectwo Dęba

W 2018 roku Gmina Ręczno otrzymała dotacje z Województwa Łódzkiego na projekty lokalne tak zwane „Granty Sołeckie”. W ramach tego projektu zakupiono wiatę drewnianą, która została umiejscowiona w pobliżu placu zabaw w miejscowości Dęba, zakup stołów i krzeseł dla sołectwa Paskrzyn i przebudowa świetlicy wiejskiej sołectwie Kolonia Ręczno. Jednym z warunków otrzymania dotacji był wkład własny mieszkańców, który cieszył się sporym zainteresowaniem.

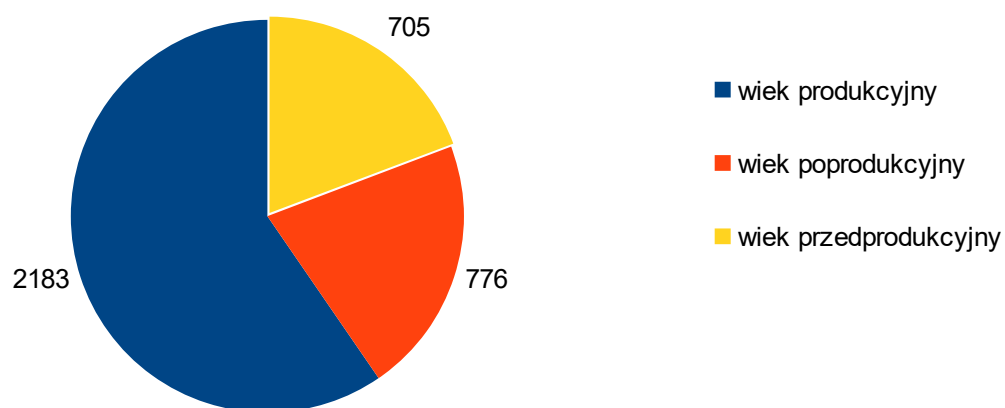
1.4. Ludność i dynamika zmian

Gminę Ręczno, według stanu na dzień 31.12.2018 roku, zamieszkuje ponad 3664 mieszkańców.

Liczba stałych mieszkańców, według stanu na dzień 31.12.2018 r., na podstawie prowadzonego przez gminę rejestru mieszkańców kształtuje się następująco:

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0-2	62	60	122
3	12	15	27
4-5	42	41	83
6	19	13	32
7	14	13	27
8-12	112	112	224
13-15	45	56	101
16-17	35	30	65
18	11	13	24
19-65	1197	0	1197
19-60	0	986	986
> 65	268	0	268
> 60	0	508	508
Ogółem	1817	1847	3664

Struktura wieku ludności na dzień 31.12.2018 r., opisowo i formie graficznej przedstawia się następująco:

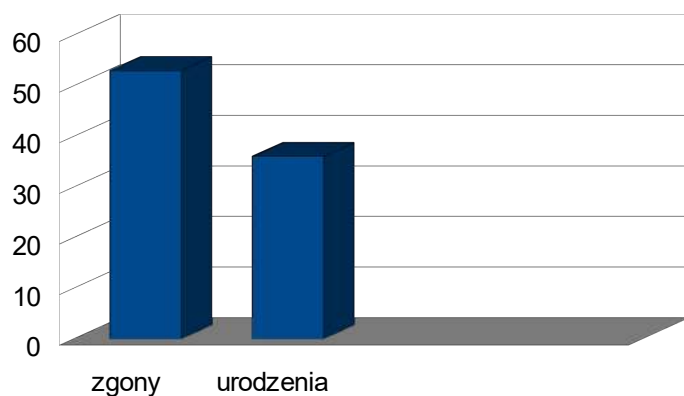
Struktura wieku ludności na dzień 31.12.2018 r., opisowo i formie graficznej przedstawia się następująco:

- Wiek przedprodukcyjny - 705 osób.
- Wiek produkcyjny - 2183 osoby.
- Wiek poprodukcyjny - 776 osób.

Liczba urodzeń i zgonów wg stanu na dzień 31.12.2018 r.,

Urodzenia	Chłopcy	Dziewczynki	Razem
2018	22	14	36
Zgony	Mężczyźni	Kobiety	Razem
2018	27	26	53

Urodzenia i zgony w ujęciu graficznym:

Statystyka zdarzeń w ewidencji ludności w roku 2018 r.,

Ilość zameldowań na pobyt stały - 109 osób,

w tym cudzoziemców - 1 osoba,

Ilość wymeldowań z pobytu stałego - 134 osoby.

Na malejącą liczbę mieszkańców gminy ma wpływ zarówno ujemny przyrost naturalny jak i ruch migracyjny spowodowany poszukiwaniem pracy.

Liczba stałych mieszkańców w sołectwach Gminy Ręczno kształtuje się następująco:

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców
1	Bąkowa Góra	330
2	Będzyn	64
3	Dęba, Dęba-Majstry	291
4	Zbyłowice	72
5	Kolonia Ręczno	333
6	Łęki Królewskie	148
7	Łęg Ręczyński	198
8	Majkowice	278
9	Nowinki	138
10	Paskrzyn	322

11	Ręczno	796
12	Stobnica	414
13	Stobnica-Piła	187
14	Wielkopole	93
R a z e m		3664

1.5. Gospodarstwa rolne

Gmina Ręczno zajmuje obszar 8890 ha, w tym użytki rolne stanowią 42,7% (3803,88 ha), a lasy – 38,9% (3459,92 ha). W porównaniu z analogicznymi wskaźnikami dla powiatu, gmina charakteryzuje się niskim udziałem gruntów rolnych i wysoką lesistością. Na jej terenie występują gleby mało urodzajne, dotyczy to również użytków zielonych. Gleby V i VI klasy bonitacyjnej stanowią większość powierzchni użytków rolnych gminy. Gleby lepszej jakości – III i IV znajdują się głównie na terenach sołectw: Kolonia Ręczno, Bąkowa Góra i Ręczno. Mimo, że gleby na tym terenie są mało urodzajne, rolnictwo wciąż odgrywa ważną rolę w gospodarce gminy. Jest tu 636 indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzonych przez rolników zamieszkałych na terenie gminy.

Strukturę gospodarstw wg. powierzchni prezentuje poniższa tabela:

Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie Ręczno (stan na 2018 rok) Powierzchnia fizyczna gospodarstw w ha	Liczba gospodarstw
0 – 1	61
1 – 5	277
5 – 10	212
10 – 15	52
>15	34
OGÓLEM	636

1.6. Podmioty gospodarcze

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na dzień 31.12.2018 roku, ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, które mają główne miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w gminie Ręčno obejmowała 273 pozycji, z czego status „aktywny” posiadały 134 podmioty, status wykreślony posiadało 116 podmiotów, status zawieszony posiadały 23 podmioty. Brak podmiotów prowadzących działalność wyłącznie w spółkach cywilnych. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne. Do wiodących branż w gminie należy zaliczyć: usługi ogólnobudowlane, handel i naprawy pojazdów samochodowych.

1.7.Partnerstwo międzygminne.

Od 2012 roku Gmina Ręčno jest członkiem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „BUD-UJ RAZEM”. Stowarzyszenie LGD „BUD-UJ RAZEM” powstało w 2008 r. by aktywizować społeczności lokalne do wspólnego działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i poprawy jakości życia mieszkańców objętych lokalną strategią rozwoju. Inicjatorami założenia Stowarzyszenia byli mieszkańcy gmin Ujazd i Budziszewice. To od ich nazw powstał pierwszy człon nazwy LGD - „BUD-UJ”. W tym samym roku dołączyły jeszcze gminy Będków i Czarnocin. Sprzyjające warunki sprawiły, że w następnych latach do LGD przystępowały kolejne jst: w 2010 r. gminy Moszczenica, Tuszyn oraz Grabica, w 2011 r. gminy Rzgów, Ksawerów, Pabianice, Wola Krzysztoporska, Bełchatów, Rozprza, Gorzkowice, Kamieńsk i Gomunice a także powiat piotrkowski. Ostatnim etapem rozrostu terytorialnego było przyjęcie do wspólnoty w 2012 r. gmin Łęki Szlacheckie, Ręčno, Masłowice, Kodrąb oraz Dobryczyce. Uzyskana w procesie łączenia i rozwoju spójność terytorialna a także ideologiczna pozwoliła Stowarzyszeniu do dziś skutecznie działać „RAZEM”. Obecnie w skład Stowarzyszenia wchodzi powiat piotrkowski oraz 20 gmin (w 2015 r. z LGD wystąpiła gmina Bełchatów), co stanowi obszar 1859 km². Zamieszkuje je blisko 139 tysięcy mieszkańców. Członkowie LGD „BUD-UJ RAZEM” reprezentują wszystkie sektory a więc sektor społeczny, gospodarczy i publiczny. Są wśród nich również zwykli mieszkańcy obszaru. Wszystkie działania Stowarzyszenia skupiają się na dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru LGD „BUD-UJ RAZEM” a także ich aktywizacji i rozwoju.

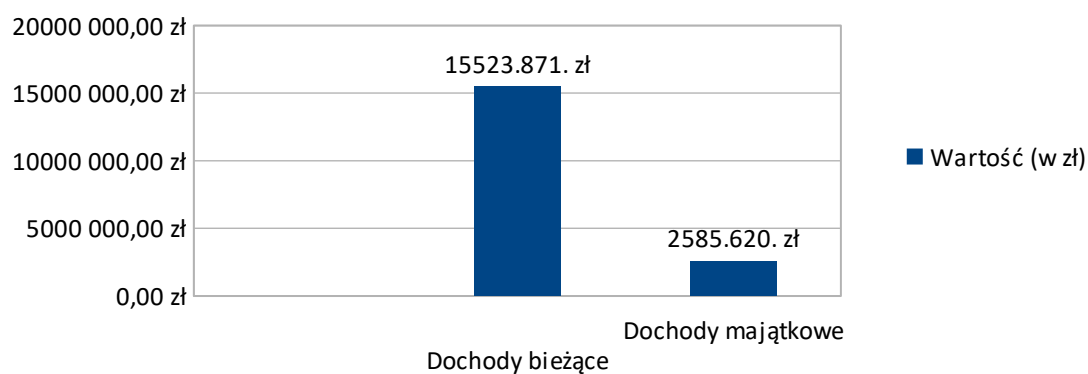
2. Sytuacja finansowa gminy

2.1. Wysokość budżetu

1. Dochody ogółem:

Plan na dzień 01.01. 2018r.		17 408 551,05 zł
Plan po zmianach: na dzień 31.12.2018 r.		18 318 005,48 zł
Wykonanie:	18 109 490,81 zł	w tym bieżące 15 523 870,81 zł
		majątkowe 2 584 920,00 zł

DOCHODY BUDŻETU GMINY

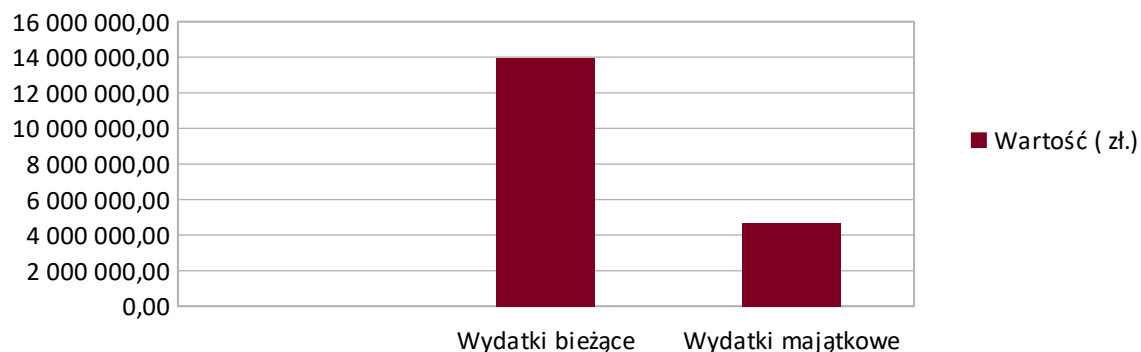

2. Wydatki ogółem:

Plan na dzień 1.01.2018 r.	19 890 565,05 zł
Plan po zmianach na dzień 31.12.2018 r.	20 780 019,48 zł

Wykonanie: **18 616 654,00 zł** w tym bieżące 13 945 752,08 zł
majątkowe 4 670 901,92 zł

WYDATKI BUDŻETU GMINY

3. Przychody:

Plan na dzień 1.01.2018 r. **3 120 000,00 zł**
Plan po zmianach na dzień 31.12.2018 r. **3 100 000,00 zł**
Wykonanie: **1 400 000,00 zł**

4. Rozchody:

Plan na dzień 1.01.2018 r. **637 986,00 zł**
Plan po zmianach na dzień 31.12.2018 r. **637 986,00 zł**
Wykonanie: **637 985,99 zł**

5. Wynik budżetu

Deficyt na dzień 01.01.2018 r. **2 482 014,00 zł**
Deficyt na dzień 31.12.2018 r. **2 462 014,00 zł**

2.2 Poziom zadłużenia:

Zadłużenie

Na dzień 01.01.2018 r. **1 877 659,67 zł**
Na dzień 31.12.2018 r. **2 639 673,68 zł**

Zadłużenie z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek na dzień 31.12.2018 r. stanowi kwotę **2 639 673,68 zł** ogółem , w tym :

1. z tytułu kredytów długoterminowych kwota - 2 476 370,00 zł z tego:

a) w Banku Spółdzielczym w Przedborzu - 1 800 000,00 zł;

- a) kredyt z 2016 roku – 200 000,00 zł
- b) kredyt z 2017 roku – 200 000,00 zł
- c) kredyt z 2018 roku – 1 400 000,00 zł

b) w Banku Spółdzielczym w Aleksandrowie Łódzkim kwota 676 370,00 zł;

- a) kredyt z 2014 roku – 476 370,00 zł
- b) kredyt z 2015 roku – 200 000,00 zł

2. z tytułu pożyczek długoterminowych kwota 163 303,68 zł z tego:

a) w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi - 163 303,68 zł

- a) pożyczka z 2017 roku 163 303,68 zł

3. Stan mienia komunalnego

3.1 Informacja o zasobie nieruchomości

Komunalizacja

- a) Uregulowano stan prawny wszystkich dróg posiadających statut drogi gminne (drogi są własnością Gminy Ręczno, posiadają wpisy w księgach wieczystych);
- b) Uregulowano stan prawny dróg wewnętrznych z terenu Gminy Ręczno (przez wieś, dojazdowych do pól, leśnych, ulic, w terenach lotniskowych i terenach budownictwa jednorodzinnego) – drogi są własnością Gminy Ręczno, posiadają wpisy w księgach wieczystych;
- c) Wykaz gruntów stanowiący własność Gminy Ręczno, jest co roku, wg stanu na dzień 31 grudnia aktualizowany;
- d) Wójt Gminy Ręczno w dniu 14 maja 2018 r. Zarządzeniem Nr 41.2018 w sprawie przyjęcia planu wykorzystywania gminnego zasobu nieruchomości w latach 2018 – 2020, zatwierdził Plan wykorzystywania gminnego zasobu nieruchomości w latach 2018 – 2020;
- d) Decyzją Wojewody Łódzkiego Gmina Ręczno nieodpłatnie nabyła grunty o pow. 1,61 ha położone w miejscowości Paskrzyn;
- e) Wójt Gminy Ręczno, w dniu 27.06.2018 r. wystąpił z wnioskiem o skomunalizowanie działki w terenach rolnych Nr 1039 o pow. 0,93 ha w miejscowości Paskrzyn. Termin rozstrzygnięcia do 14 czerwca 2019 r.

3.2 Stan ewidencji nieruchomości

a) Gmina Ręczno nie posiada gruntów, które przekazane zostały w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym i prawnym;

b) Udostępnienia nieruchomości zasobu oraz wpływów z tytułu gospodarowania gminnym zasobem nieruchomości - w latach 2018 – 2020 nieruchomości z zasobu gminnego udostępniane będą na dotychczasowych zasadach poprzez sprzedaż, zamianę, użyczenie, najem, dzierżawę. Lokale mieszkalne przeznaczone do sprzedaży, zbywane będą wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej na rzecz najemców, którzy złożą wniosek o ich nabycie. Wyłączeniu ze sprzedaży podlegają nieruchomości gminne niezbędne do realizacji zadań własnych gminy, a w szczególności obiekty użyteczności publicznej;

c) Gmina planuje pozostawić na dotychczasowym sposobie użytkowania nieruchomości, takie jak:

- tereny ogólnodostępne,
- boiska i obiekty sportowe,
- tereny zieleni,
- drogi kategorii gminnej,
- drogi wewnętrzne,
- oraz inne tego typu nieruchomości.

WYKAZ GRUNTÓW STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ GMINY RĘCZNO stan prawny uregulowany na dzień 31.12.2018 r.

Nazwa obwodu ewidencyjnego	Pow. ogółem w ha	Pow. dróg gminnych w ha	Pow. dróg w ter. let. ulice w ha	Pozostała pow. w ha	Drogi polne w ha
Stobnica	9,2202	4,8481	0,1100	1,6121	2,6500
Paskrzyn	14,6442	5,1300	-	4,5342	4,9800
Łęg Ręczyński	9,1875	3,8500	0,8938	0,4737	3,9700
Ręczno	16,6013 + 3190/54335 z 0,3377 + 5/8 części z 0,04	4,9385	1,9212 + 0,0904 – drogi wewnętrzne - Weterynaria	8,7712 + 3190/54335 z 0,3377 + 5/8 części z 0,04	0,8800
Wielkopole	2,9000	2,9000	-	-	-
Bąkowa Góra	18,0180	10,6904	-	2,6644	4,6632
Majkowice	10,8522	4,2222	-	-	6,6300
Dęba	14,3498	1,9000	0,0500	3,4198	8,9800
Kol. Ręczno	2,9000	0,7700	-	0,0600	2,0700

Łęki Królewskie	4,6169	2.0200	-	-	2,5969
Stobnica Piła	5,6100	2,4100	-	-	3,2000
Będzyn Zbyłowice	9,6443	2,0000	-	-	7,6443
Nowinki	5,6712	1,6512	-	0,0900	3,9300
Przewóz	1,4600	0,7500	-	-	0,7100
Razem:	125,6756 ha + 3190/54335 z 0,3377+ 5/8 cz. z 0,0400	48,0804	3,0654	21,6254 + 3190/54335 z 0,3377+ 5/8 cz. z 0,0400	52.9044

3.3 Wykaz składników majątkowych Gminy Ręčno

Wartość mienia komunalnego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 34 303 241,64 zł brutto, wartość wartości niematerialnych i prawnych wynosi 87 670,56 zł brutto - bez uwzględnienia wartości umorzeń. Wartość inwestycji rozpoczętych wynosi 457 664,30 zł.

Wielkość mienia oraz jego strukturę w układzie przedmiotowym przedstawia poniższa tabela.:

Lp.	Opis majątku trwałego wg KRST	Stan na 31.12.2018 r.
1	2	3
1	Grunty	2 362 254,95
2	Budynki i lokale	6 732 171,06
3	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	23 732 016,23
4	Kotły i maszyny energetyczne	248 982,36
5	Maszyny, Urządzenia i Aparaty Ogólnego Zastosowania	502 443,72
6	Maszyny, Urządzenia i Aparaty Specjalistyczne	162 260,00
7	Urządzenia Techniczne	,00
8	Środki Transportu	368 714,00

9	Narzędzia, Przyrządy, Ruchomości i Wyposażenie Gdzie Indziej Niesklasyfikowane	32 822,87
10	Inwestycje Rozpoczęte	457 664,30
11	Wartości niematerialne i prawne	87 670,56
	Ogółem:	34 848 576,50

4. Realizacja polityk, programów i strategii

4.1. Strategia rozwoju Gminy Ręčno

Strategia rozwoju gminy jest najbardziej istotnym dokumentem samorządu gminnego – ogólnym programem działań podejmowanych w gminie, przy wykorzystaniu posiadanych zasobów zmierzających do osiągnięcia założonych celów. „Strategia Rozwoju Gminy Ręčno na lata 2015–2023” przedstawia cele i działania w trzech komplementarnych obszarach: gospodarczym, społecznym, przestrzennym.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej, analizie badań ankietowych, podsumowania spotkań i wywiadów z władzami gminy zostały zdefiniowane trzy główne wyzwania:

I. Poprawa stanu infrastruktury technicznej w gminie;

II. Rozwój gospodarki turystycznej i ochrona walorów przyrodniczo–krajobrazowych w gminie;

III. Wsparcie rozwoju kultury, sportu, wychowania.

Strategia Rozwoju Gminy określa najważniejsze kierunki rozwoju gminy, będące odpowiedzią na wytypowane główne wyzwania rozwojowe. Do tego zdefiniowano cele, którym przypisano zadania o charakterze twardym (inwestycyjnym) i miękkim (informacja, promocja, szkolenia) do realizacji.

Wyzwanie 1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej w gminie

Cel. 1.1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na terenie gminy;

- Cel. 1.2. Budowa i modernizacja dróg lokalnych, ciągów pieszo - rowerowych;
- Cel. 1.3. Zapewnienie dostępu do Internetu szerokopasmowego;
- Cel 1.4 Rozwój jednostek ochotniczej straży pożarnej;
- Cel 1.5 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej;
- Cel. 1.6 Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych;
- Cel 1.7 Energooszczędne oświetlenie uliczne w gminie;
- Cel 1.8 E-usługi publiczne.

Wyzwanie 2. Rozwój gospodarki turystycznej i ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych w gminie

- Cel. 2.1. Stworzenie warunków dla rozwoju lokalnego biznesu w obszarze turystyki wiejskiej - zachęcanie do rejestrowania firm na terenie gminy, informacje na temat funduszy europejskich;

- Cel. 2.2. Promocja turystyczna gminy - opracowanie folderów, katalogów z zachętami dla inwestorów zewnętrznych;
- Cel 2.4 Tworzenie szlaków turystycznych, ciągów pieszo – rowerowych;
- Cel 2.5 Zagospodarowanie turystyczne terenów nadpolicznych;
- Cel.2.6 Stworzenie oferty retencyjno-rekreacyjnej w gminie - turystyka weekendowa, agroturystyka, turystyka aktywna (sportowa m.in. rowerowa, wodna, wędkarstwo);
- Cel. 2.7 Stworzenie z Gminy Ręčno produktu turystycznego;
- Cel 2.8 Promocja gospodarcza - zachęcenie firm zainteresowanych inwestowaniem w branżę turystyczną i około turystyczną;
- Cel 2.9 Promocja biznesu w obszarze turystyki wiejskiej w gminie poprzez zorganizowanie cyklu szkoleń dla rolników zainteresowanych prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych;
- Cel 2.10 Przeciwdziałanie degradacji środowiska, ochrona obszarów cennych przyrodniczo, w tym Natura 2000.

Wyzwanie 3. Wsparcie rozwoju kultury, sportu, wychowania

- Cel. 3.1. Rozwój kształcenia ogólnego;
- Cel. 3.2. Wsparcie rozwoju podstawowej opieki zdrowotnej, ochrony zdrowia i życia w gminie;
- Cel. 3.3. Stworzenie atrakcyjnej oferty kulturalnej – rozwój ośrodka kultury, świetlic wiejskich;
- Cel 3.4 Zwiększenie aktywności mieszkańców gminy - wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych poprzez wzmacnianie współpracy między samorządem a trzecim sektorem

Cel 3.5 Zachęcanie mieszkańców do kształcenia pozaformalnego przez udział w kursach, szkoleniach zwłaszcza przez osoby wykluczone społecznie;

Cel 3.6 Podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w obszarze ekologii, dbania o środowisko naturalne;

Cel 3.7 Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu, kształtowanie kompetencji cyfrowych wśród mieszkańców gminy poprzez organizację szkoleń, kursów.

4.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Głównym celem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy wpisanej w politykę przestrzenną państwa oraz ogólnych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy. Zadaniem studium jest sformułowanie lokalnych uwarunkowań, celów i programów rozwoju, dzięki czemu staje się ono dokumentem wytyczającym ogólną politykę przestrzenną gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ręczno zostało przyjęte uchwałą nr II/17/2002 Rady Gminy Ręczno z dnia 3.12.2002 r. Zarządzeniem zastępczym Wojewody Łódzkiego z dnia 8 marca 2017 r. zostało wprowadzone do Studium udokumentowane złoża kopalin: „Łęki Szlacheckie” – złoża węgla brunatnego.

4.3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Na terenie Gminy Ręczno obowiązują fragmenty miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przyjętego uchwałami Rady Gminy Ręczno nr 31/96 z dnia 17 grudnia 1996 r. oraz nr IX/74/1999 z dnia 15 listopada 1999 r. Stopień pokrycia planem gminy wynosi około 4,5 % jej powierzchni. W 2018 roku Wójt wydał 2 decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla zamierzeń inwestycyjnych o funkcji infrastrukturalnej oraz 22 decyzje o warunkach zabudowy, w tym 11 decyzji dotyczących zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 2 decyzje dla zabudowy o funkcji usługowej oraz 9 decyzji dla innych niż wymienione.

4.4 Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Ręczno

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej to strategiczny dokument tworzony na szczeblu gminy określający działania niezbędne do podjęcia w celu ograniczenia emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Opracowany dokument jest elementem realizacji polityki klimatycznej będącej jedną z podstawowych polityk

horyzontalnych Unii Europejskiej jaką jest Zrównoważony Rozwój z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Do najważniejszych elementów Planu Gospodarki Niskoemisyjnej należą:

- Opis stanu prawnego dotyczącego zagadnień środowiskowych, w tym tematów związanych z redukcją emisji gazów cieplarnianych, odnawialnymi źródłami energii czy zrównoważonym rozwojem. W PGN zostały określone akty normatywne obowiązujące zarówno na szczeblu międzynarodowym jak i krajowym, regionalnym i lokalnym;
- Opis stanu obecnego gminy Ręczno, a więc dane na temat położenia gminy, warunków środowiskowych, gospodarczych i społecznych. Gmina jest położona w południowo-wschodniej części powiatu piotrkowskiego. Ma charakter rolniczo-turystyczny. Ze względu na dużą lesistość oraz przebiegającą przez teren Gminy rzekę Pilicę stanowi ona obszar atrakcyjny krajobrazowo i posiada duży potencjał turystyczny;
- Wyszczególnienie głównych obszarów problemowych mających wpływ na obecny stan środowiska i stopień jego zanieczyszczenia. Na terenie gminy występuje zjawisko niskiej emisji ze źródeł punktowych, nasilające się w okresie grzewczym. Zarówno w budynkach publicznych jak i w indywidualnych gospodarstwach dominują nieefektywne energetycznie metody grzewcze wykorzystujące jako paliwo głównie węgiel. Sytuację tę pogarsza niska efektywność energetyczna budynków, a także niewystarczająca wiedza mieszkańców nt. korzyści wynikających z termomodernizacji budynków i zastosowania bardziej efektywnych źródeł ciepła oraz odnawialnych źródeł energii,
- Bazowa inwentaryzacja emisji gazów cieplarnianych. Stanowi ona punkt wyjścia do określenia i realizacji działań zmierzających do zmniejszenia emisji. Zawiera ona w szczególności charakterystykę głównych obszarów odbiorców energii z podziałem na budynki użyteczności publicznej, budynki jednorodzinne/mieszkalne, oświetlenie uliczne i transport.

Cele strategiczne to:

- redukcja emisji gazów cieplarnianych;
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- redukcja zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej;
- poprawa jakości powietrza oraz rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju gminy.

Gmina realizuje również szereg innych programów, które omówione zostały w poszczególnych punktach niniejszego dokumentu.

5. Realizacja inwestycji:

5.1. Zadania inwestycyjne

Inwestycje drogowe

W naszej gminie jest wiele dróg gminnych – około 55,1km (48,08 ha), oraz dróg wewnętrznych o znaczeniu lokalnym – ulic, dojazdowych do miejscowości czy przysiółków, dojazdowych do pól i terenów leśnych, drogi w terenach letniskowych o pow. 55.97 ha. Drogi, w połączeniu z drogami wyższej kategorii t.j. drogami powiatowymi i wojewódzkimi, stanowią sieć komunikacyjną w gminie. Inwestycje drogowe są ważną pozycją w budżecie gminy.

Gmina Ręčno remontuje, modernizuje, buduje drogi stanowiące własność gminy. Pozyskuje środki z funduszy zewnętrznych. Dofinansowuje remont, modernizację, budowę dróg wyższej kategorii – powiatowe w wysokość 50% wartości inwestycji w ramach pomocy samorządów.

W 2018 r. wykonano m.in: „**Przebudowę drogi dojazdowej do pól działka nr 613 Stobnica Kuroków**”. Inwestycja polegała na przebudowie drogi na długości 333,30 m poprzez wykonanie jezdni bitumicznej szer. 4,0 m i poboczy tłuczniowej o szerokości 0,75 m w granicach pasa drogowego. Przebudowie zjazdu publicznego z drogi wojewódzkiej nr 742 do działki 613 wraz z przepustami.

Koszt inwestycji – robót budowlanych stosownie do umowy o wykonawstwo wyniósł: drogi: wartość ogółem z podatkiem VAT 159.976,05 zł, wartość ogółem zjazdu publicznego

z drogi wojewódzkiej z podatkiem VAT 10.786,89 zł , co stanowi kwotę ogółem:
z podatkiem VAT 170.762,94 zł.

Inwestycje sportowe i place zabaw:

Realizacja inwestycji „Przebudowa obiektu sportowego w miejscowości Ręczno”

Na podstawie Uchwały Nr XL/504/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dn. 20.06.2017 r. Województwo udzieliło z budżetu województwa pomocy finansowej w formie dotacji celowej dla Gminy Ręczno z przeznaczeniem na przebudowę obiektu sportowego w Gminie Ręczno - Umowa Nr 1/PF/S/2017 z dn. 19.10.2017 r. w latach 2017 – 2018 w wysokości 2.600.000,00 z terminem ostatecznego rozliczenia do dnia 31.12.2018 r. W dniu 27.12.2017 r. Umowa aneksowana - Aneks Nr 1. – został zmieniony termin sprawozdania końcowego na dzień 31.01.2019 r., wysokość dotacji w 2018 r. 2.540.000,00 zł.

Gmina Ręczno uzyskała pozwolenie na przebudowę i rozbudowę stadionu sportowego w Ręcznie w dniu 15.02.2018 r. Dec. Nr 96/2018, prawomocna w dniu 08.03.2018 r..

Gmina Ręczno - Zamawiający, na sfinansowanie zamówienia, zamierzała przeznaczyć kwotę w wysokości 3.400.000,00 zł – stosownie do zapisów Zał. Nr 3 do uchwały nr XXVIII.207.2017 Rady Gminy Ręczno z dnia 28 grudnia 2017 r. „Limity wydatków na zadania inwestycyjne w 2018 r.”

Wielkość zamówienia – robót budowlanych została oszacowana na podstawie kosztorysów inwestorskich sporządzonych na dzień 28.11.2017 r. na kwotę 2.755.062,86 zł netto (brutto 3.388.727,32 zł) t.j. 638.973,6902 euro.

Biorąc pod uwagę zakres, wielkość (t.j. 638.973,6902 euro) zamówienia na przedmiotowe roboty budowlane, warunki atmosferyczne sprzyjające w okresie letnim, termin wydatkowania (31.12.2018 r.) udzielonej pomocy finansowej z budżetu województwa, zabezpieczenie pełnej kwoty na pokrycie kosztów wykonania inwestycji w budżecie gminy, Gmina Ręczno wszczęła postępowanie z realnym wyprzedzeniem, ogłosiła przetarg nieograniczony na podstawie ustawy Pzp na zadanie inwestycyjne „Przebudowa obiektu sportowego w miejscowości Ręczno”.

Podpisanie umowy nastąpiło w dniu 18.04.2018 r. Protokółarne przekazanie terenu nastąpiło w dniu 20.04.2018 r. Wartość robót (cena ryczałtowa): brutto - 3.692.991,90 zł. Termin wykonania 230 dni licząc od dnia przekazania terenu (t. j. 6.12.2018 r.). Miejscem wykonania robót był stadion w Ręcznie, ul. Piotrkowska 16 obejmujący działki nr 487/2, 162, 163, 164, 165, 166 położone w Ręcznie – dojazd przez część działki nr 651. W szczególności przedsięwzięcie polegało na :

1. Przebudowie istniejącej płyty głównej boiska piłkarskiego,

2. Budowie infrastruktury lekkoatletycznej w zakresie:

- bieżni okólnej 4-ro torowej na okrężnej i 6-cio torowej na prostej,
- skoczni do skoku w dal i trójskoku,
- rzutni do pchnięcia kulą,
- rzutni do rzutu oszczepem,
- rzutni do rzutu dyskiem i młotem,
- budowie stalowych trybun systemowych 2x106 osób,
- budowie ciągów pieszych,
- budowie ciągów jezdnych, miejsc postojowych i placów utwardzonych, zjazdów,
- budowie boiska wielofunkcyjnego,
- budowie budynku w postaci systemowego kontenera szatniowo – sanitarnego,
- budowie boiska treningowego,
- budowie boiska do piłki siatkowej plażowej,
- remoncie istniejących budynków garażowo - magazynowych,
- budowie ogrodzenia stadionu,
- budowie ogrodzenia bieżni,
- przebudowie istniejącej oraz budowie nowej infrastruktury towarzyszącej – instalacje teletechniczne, wodociągu, elektroenergetyczne, kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- założeniu terenów zielonych, nasadzeniu krzewów, drzew.

Termin wykonania prac budowlanych - został dotrzymany, inwestor w dniu 14.12.2018 r. dokonał ostatecznego odbioru prac budowlanych.

Obiekt – „Stadion” jest bez barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych. Wykonano miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych, połączonych ciągami pieszymi i jezdnymi z wszystkimi elementami zagospodarowania terenu umożliwiającymi swobodny dostęp do nich osobom na wózkach inwalidzkich. Obok trybuny zlokalizowano miejsca dla kibiców niepełnosprawnych. Toaleta dla osób niepełnosprawnych zlokalizowana jest w kontenerze szatniowo- sanitarnym.

Realizacja inwestycji: **Otwarta Strefa Aktywności dla mieszkańców**

Zakres inwestycji obejmował: siłownię plenerową oraz strefę relaksu. Inwestycja dofinansowana została ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach Programu rozwoju małej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej o charakterze wielopokoleniowym OSA 2018. Celem programu Otwartych Stref Aktywności jest budowa ogólnodostępnych, bezpłatnych stref sportowo-rekreacyjnych, które mają szansę stać się miejscem pierwszej aktywności fizycznej dla dzieci, dorosłych oraz osób starszych, które podniosą w sposób znaczący estetykę przestrzeni publicznej i poprawią jakość życia mieszkańców danego obszaru.

Wartość realizowanego zadania wyniosła 77 533,20 zł. Dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki - Gmina otrzymała w wysokości 35 000 zł.

Realizacja inwestycji: „Budowa placów zabaw w miejscowości Bąkowa Góra, Majkowice, Paskrzyn”

Zakres inwestycji obejmował:

Budowę placu zabaw w miejscowości Majkowice na działce o nr ew. 1065. Obiekt składa się z pięciu zestawów zabawowych (zestawu zabawowego typu „Twierdza” huśtawki podwójnej, huśtawki waga, bujaka sprężynowego typu „Kanik” i „Słoń” wykonanych z połączeń materiałów takich jak sklejka, stal konstrukcyjna, stal nierdzewna, płyta HDPE oraz zestawu do gier intelektualnych (szachy, Chińczyk) i oświetlenia samowystarczального lampą solarną o wys. 4,0 m. Plac zabaw jest ogrodzony z siatki powlekanej na słupkach stalowych z furtką.

Budowę placu zabaw w miejscowości Paskrzyn na działce o nr ew. 1382/1. Obiekt składa się z pięciu zestawów zabawowych (zestawu zabawowego typu „Twierdza” huśtawki podwójnej, huśtawki waga, bujaka sprężynowego typu „Kanik” i „Słoń” wykonanych z połączeń materiałów takich jak sklejka, stal konstrukcyjna, stal nierdzewna, płyta HDPE oraz zestawu do gier intelektualnych (szachy, Chińczyk) i oświetlenia samowystarczalnego lampą solarną o wys.4,0 m. Plac zabaw jest ogrodzony z siatki powlekanej na słupkach stalowych z furtką.

Budową placu zabaw w miejscowości Bąkowa Góra na działce o nr ew. 252. Obiekt składa się z pięciu zestawów zabawowych (zestawu zabawowego typu „Twierdza” huśtawki podwójnej, huśtawki waga, bujaka sprężynowego typu „Kanik” i „Słoń” wykonanych z połączeń materiałów takich jak sklejka, stal konstrukcyjna, stal nierdzewna, płyta HDPE oraz zestawu do gier intelektualnych (szachy, Chińczyk) i oświetlenia samowystarczalne lampą solarną o wys.4,0 m. Plac zabaw jest ogrodzony – ogrodzenie istniejące.

Koszt inwestycji - wartość ogółem brutto w zł: 149.873,16. Inwestycje wykonano terminowo przy udziale środków unijnych w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem w zakresie: Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej objętego PROW na lata 2014-2020.

Dzięki tym placom zabaw, zbudowanych przy udziale budżetu i środków unijnych poprawiło się zagospodarowanie centrum miejscowości w których się znajdują tworząc miejsca dla odpoczynku i zabawy dzieci i ich rodziców.

Realizacja inwestycji : „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków”

Zakres inwestycji obejmował:

Budowę 158 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków w 14 sołectwach na terenie gminy Ręczno, na działkach ewidencyjnych należących do osób fizycznych deklarujących chęć montażu przydomowych oczyszczalni ścieków.

Inwestycja obejmuje lata 2018 – 2019.

Termin zakończenia 30 czerwiec 2019 r.

Dofinansowana przez WFOŚiGW w Łodzi w formie pożyczki w kwocie 1 691 952,00 zł.

Całkowity koszt zadania 2 228 400,00 zł.

6. Gospodarka komunalna i mieszkaniowa

6.1 Drogi gminne

Zadania realizowane na infrastrukturze drogowej w Gminie Ręczno w roku 2018 obejmowały m.in.:

1. Przebudowę trzech odcinków dróg z udziałem Powiatu Piotrkowskiego min.:

- przebudowę drogi powiatowej Nr 1513E na odcinku Ręczno – Łęg Ręczyński w zakresie wykonania nawierzchni na długości 1750 mb. Całkowity koszt zadania wyniósł 364 832,95 zł. Źródła finansowania inwestycji to środki z Gminy Ręczno w kwocie 180 301,47 zł oraz środki pozyskane z Powiatu Piotrkowskiego w kwocie 184 531,48 zł.

- przebudowę drogi powiatowej Nr 1517E na odcinku Majkowice – Zbyłowice w zakresie wykonania nawierzchni na długości 1250 mb. Całkowity koszt zadania wyniósł 259 305,10 zł. Źródła finansowania inwestycji to środki z Gminy Ręczno w kwocie 127 537,55 zł oraz środki pozyskane z Powiatu Piotrkowskiego w kwocie 131 767,55 zł.

- przebudowę drogi powiatowej Nr 1518E na odcinku Stobnica – Trzy Morgi w zakresie wykonania nawierzchni na długości 840 mb. Całkowity koszt zadania wyniósł 175 826,06 zł. Źródła finansowania inwestycji to środki z Gminy Ręczno w kwocie 86 298,03 zł oraz środki pozyskane z Powiatu Piotrkowskiego w kwocie 89 528,03 zł.

2. Przebudowę drogi powiatowej Nr 1513E w zakresie przebudowy chodnika w miejscowości Ręczno ul. Główna. Całkowity koszt zadania wyniósł 190 700,00zł. Źródła finansowania inwestycji to środki z Gminy Ręczno w kwocie 94 600,00 zł oraz środki pozyskane z Powiatu Piotrkowskiego w kwocie 96 100,00 zł.

3. modernizację drogi dojazdowej do gruntów rolnych Stobnica Kuroków o długości 0,330 km Środki na tę inwestycję uzyskano z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego w kwocie 9 920,00zł, a Gmina Ręczno dofinansowała w kwocie 160 842,94 zł. Całkowity koszt inwestycji to 170 762,94 zł.

4. Podpisanie porozumienia z Powiatem Piotrkowskim w zakresie zadania publicznego pn.:

Zimowe utrzymanie dróg powiatowych na terenie Gminy Ręczno na kwotę 10 002,00 zł, która została przekazana Urzędowi Gminy Ręczno w formie dotacji celowej. Urząd Gminy Ręczno przeznaczył na drogi powiatowe 14 381,45 zł, a na drogi gminne 16 875,25zł.

Zimowe utrzymanie dróg polegało na posypywaniu oraz odśnieżaniu dróg gminnych oraz powiatowych.

5. Zakupienie 1289 T kruszywa z przeznaczeniem na gminne drogi dojazdowe do pól w następujących miejscowościach Będzyn, Zbyłowice, Dęba pod lasem, Dęba – Pysowy, Majkowice – Piaski – Kresy, Ręczno ul. Spółdzielcza, Wielkopole – Podole, Stobnica – Brzezie – Piła, Paskrzyn – Brzezie 8i Stobnica – Przewóz oraz 1 tony masy mineralnoasfaltowej zimnej za kwotę 738 zł, którą zużyto na remont cząstkowy dróg gminnych.
6. wykonanie pozimowych remontów cząstkowych dróg o nawierzchni bitumicznej urządzeniem typu PETCHER, czyli tzw. "łatanie dziur" z użyciem emulsji asfaltowej i grysu bazaltowego. Koszt remontów wyniósł 41 621,48 zł,
7. modernizację chodnika na ul. Mokrej w miejscowości Ręczno na terenie Gminy Ręczno. Koszt zadania wyniósł 29 000,00 zł.
8. wykonanie nowej podbudowy tłuczniowej na ulicy Poprzecznej w miejscowości Ręczno,
9. koszenie poboczy dróg gminnych na kwotę 19 520 ,00 zł.,
10. Wykonanie oświetlenia ulicznego hybrydowego w miejscowości Stobnica-Kamienna Góra na kwotę 59 933,00 zł.

W roku 2018 nasza gmina uczestniczyła we wspólnym przetargu na energię elektryczną organizowanym przez Starostwo Powiatowe w Piotrkowie Tryb. oraz Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego.

Przez cały rok pracownicy obsługi Urzędu Gminy Ręczno wykonywali bieżące prace na jezdniach oraz poboczach dróg gminnych – kosząco pobocza, usuwano ubytki, instalowano znaki drogowe i tabliczki z nazwami ulic oraz wykonywano drobne naprawy infrastruktury drogowej.

6.2 Gospodarka wodno-ściekowa

Z sieci wodociągowej w Gminie Ręczno korzysta 96% mieszkańców, zaś z sieci kanalizacji sanitarnej korzysta 14% mieszkańców gminy. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi ok. 66,47 km, zaś sieci kanalizacyjnej 3,36 km. Zarządcą sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej jest Gmina Ręczno. Wodę pozyskuje się z 4 ujęć wód podziemnych zlokalizowanych na terenie Gminy Ręczno w miejscowościach Ręczno, Stobnica, Paskrzyn oraz Bąkowa Góra. Sieć kanalizacyjna istnieje w Gminie Ręczno od 2000 roku, dzięki czemu ścieki z gospodarstw domowych w miejscowości Ręczno odprowadzane są do biologicznej oczyszczalni ścieków wybudowanej w 2000 roku. Gmina Ręczno posiada jeszcze dwie oczyszczalnie typu NEBRASKA - jedną wybudowaną w miejscowości Stobnica,

która zlokalizowana jest przy szkole podstawowej i służy zamieszkującym tam mieszkańcom, druga znajduje się w miejscowości Bąkowa Góra i umiejscowiona jest przy byłej szkole podstawowej. W zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód podjęto w 2018 roku zadanie inwestycyjne pn.: Budowa przydomowych oczyszczalni na terenie Gminy Ręčno. Podczas przygotowań inwestycji Gmina Ręčno uzyskała dofinansowanie z WFOŚiGW w Łodzi w formie pożyczki. W roku 2018 zakupiono również dwie pompy do oczyszczalni ścieków Ręčno- Nowinki oraz jedną do studni głębinowej Paskrzyn. Wydano 29 technicznych warunków przyłączenia się do sieci wodociągowej, 2 techniczne warunki przyłączenia się do sieci kanalizacyjnej oraz 3 oświadczenia o zapewnieniu dostawy wody.

6.3 Gospodarka mieszkaniowa

Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy na lata 2013-2018 podjęto Uchwałą Rady Gminy Ręčno Nr XXIII/154/2013 . W miesiącu wrześniu 2018 roku Rada Gminy Ręčno podjęła Uchwałę Nr XXXVI.261.2018 w sprawie Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy na lata 2019-2024, w którym to zaktualizowano obszar dotyczący zasad polityki czynszowej oraz warunków obniżenia czynszu. W gminie ma zastosowanie praktyka czynszowa zmierzająca w kierunku samowystarczalności finansowej gospodarki mieszkaniowej polegającej na corocznej analizie kosztów utrzymania zasobu gminnego. Ponadto do stawek czynszowych stosuje się czynniki podwyższające i obniżające wynikające z wyposażenia lokalu mieszkalnego lub jego stanu technicznego.

1. Lokale mieszkalne

- a) Bąkowa Góra 43 - 1 lokal,
- b) Ręčno ul. Główna 60 – 12 lokali,
- c) Stobnica 51A - 4 lokale

2. Lokale użytkowe Gminy Ręčno

- a) budynek po szkole podstawowej w Bąkowej Górze 815,4 m²
- b) Ręčno, ul. Główna 21 – 84,20 m²,
- c) Ręčno ul. Główna 60 – 334,50 m²,
- d) budynek Urzędu Gminy Ręčno – Wspólny Dom – 252,15 m²,
- e) budynek GOK Ręčno ul. Piotrkowska 7 – 1078 m²,
- f) budynek Świetlicy Wiejskiej Kolonia Ręčno 23C – 332 m²,
- g) 4 garaże Ręčno ul. Główna 60 - 105,5 m².

7. Gospodarka odpadami i ochrona środowiska

7.1. Realizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie

Zgodnie z obowiązującym od 1 lipca 2013r. prawem, gminy muszą zapewnić odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców. Gmina Ręčno zorganizowała odbiór odpadów komunalnych od nieruchomości zamieszkałych, nieruchomości niezamieszkałych tzn. szkół, zakładów i przedsiębiorstw, sklepów i obiektów użyteczności publicznej, nieruchomości na których znajdują się domki letniskowe oraz innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno – wypoczynkowe wykorzystywanych jedynie przez część roku. Właściciele nieruchomości zobowiązani są do złożenia deklaracji, odpowiedniej dla danej nieruchomości, co jest podstawą do rozpoczęcia odbioru odpadów z posesji. Koszt opłaty za w/w usługi naliczany jest od : liczby zamieszkałych pod danym adresem osób, od ilości pojemników na odpady lub od ilości domków letniskowych na danej nieruchomości . Opłata jest stała, niezależnie od ilości wytworzonych odpadów. Wysokość opłat uzależniona jest od tego, czy segreguje się surowce wtórne, czy nie.

W 2018 roku stawki wynosiły odpowiednio:

- stawka opłaty za odbiór odpadów z nieruchomości zamieszkałych, zbieranych w sposób selektywny wynosi 7,00 zł/osobę, natomiast w przypadku nieprowadzenia segregacji odpadów 14zł; roczna - ryczałtowa stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od jednego domku letniskowego lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno – wypoczynkowe w przypadku, gdy odpady zbierane są i odbierane w sposób selektywny wynosi 96,00 zł, natomiast w sytuacji, gdy odpady nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny 192 zł; - na nieruchomościach, gdzie nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne obowiązuje stawka opłaty za pojemnik o określonej pojemności. Wszystkie nieruchomości zostały wyposażone w odpowiednie pojemniki. W przypadku złożenia zmiany deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zmiany pojemności pojemników są na bieżąco realizowane. Pobierana opłata przeznaczona jest na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w skład których wchodzi odbiór, transport, utylizacja odpadów, utrzymanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK).

W ramach opłaty odbieramy odpady komunalne w następujących częstotliwościach:

- odpady wielomateriałowe (suche) – 1 raz w miesiącu
- odpady zmieszane (posegregacyjne, mokre) - 1 raz w miesiącu
- odpady szklane – 3 razy w roku

- pozostałe odpady, wymienione w Regulaminie utrzymania czystości i porządku w PSZOK-u, w trybie ciągłym.

W miesiącach czerwiec, lipiec i sierpień 2018 zorganizowano dodatkowy odbiór odpadów zmieszanych.

Gmina Ręčno w 2018 roku osiągnęła ustawowe poziomy odzysku :

- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji: 51,8 %
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, szkła, metali, tworzyw sztucznych, opakowań wielomateriałowych: 46,2 %

Z uwagi na to, że Gmina dysponuje wyłącznie danymi dotyczącymi ilości odebranych odpadów komunalnych, nie zaś odpadów wytworzonych, dlatego powyższe dane należy traktować jako przybliżone. Należy wziąć pod uwagę, że mieszkańcy gminy zagospodarowali część odpadów komunalnych we własnym zakresie, np.:

- papier, tekturę i drewno, w tym opakowania z drewna - jako paliwo,
- odpady kuchenne ulegające biodegradacji - w przydomowych kompostowniach i do skarmiania zwierząt,
- odpady mineralne, w tym frakcje popiołowe - do utwardzania nawierzchni.

Umowy zawarte przez Gminę Ręčno na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych

W 2018 roku odpady z terenu Gminy Ręčno, na podstawie umowy nr 05.12.2017 odbiera firma FCC Polska Sp. z o.o. ul. Lecha 10, 41-800 Zabrze.

Zestawienie masy odebranych odpadów komunalnych z podziałem na poszczególne frakcje w 2018r., łącznie z PSZOK

Rodzaj odpadu (kod)	Zebrana masa odpadów w Mg
Zmieszane odpady opakowaniowe (15 01 06)	54,26
Opakowania z tworzyw sztucznych (15 01 02)	30,84
Szkło (15 01 07)	49,12

Opakowania z papieru i tektury (15 01 01)	2,87
Opakowania z metali (15 01 04)	6,39
Odpady zmieszane (20 03 01)	511,94
Wielkogabarytowe (20 03 07)	24,52
Odpady z budowy i remontów (17 01 01)	9,94
Zużyte opony (16 01 03)	4,82
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	2,5
Łączna masa odpadów	697,2

Zgodnie z danymi meldunkowymi Urzędu Gminy Ręčno wg. stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. gminę zamieszkiwało 3666 osób.

Zgodnie z danymi zawartymi w deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie gminy (31 grudnia 2018 r.) zamieszkiwało 3134 osób. Odpady odbierano łącznie z 1147 punktów adresowych.

W ramach „uszczelnienia” systemu w 2018 r. skierowano wezwania do złożenia deklaracji lub wyjaśnień w sprawie przyczyn jej niezłożenia. Względem osób u których wystąpiło podejrzenie, że deklaracja nie zawiera właściwej liczby mieszkańców skierowano wezwania do złożenia korekty lub wyjaśnień. Niestety duża część mieszkańców gminy zapomina o obowiązku zgłoszenia każdej zmiany ilości osób (szczególnie zwiększenia ilości osób) zamieszkujących daną posesję w 14 dniowym okresie, od zaistnienia zmiany.

7.2 Realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska

Na przełomie 2017 i 2018r. dokonano „Aktualizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Ręčno na lata 2017-2032”. Koszt zadania stanowił 13 900,00 zł, z czego 6 950,00zł to dotacja z środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

Celem niniejszego programu jest:

1) usunięcie z terenu Gminy Ręčno, stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest;

- 2) wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Gminy Ręčno spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań;
- 3) spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska;
- 4) stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- 5) pomoc mieszkańcom Gminy Ręčno w zgodnej z przepisami prawa realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych.

W trakcie procedury wykonano inwentaryzację wyrobów azbestowych na terenie naszej gminy. Dane te zostały wprowadzone zgodnie z wytycznymi do Centralnej Bazy Azbestowej naszego kraju, w celu umożliwienia pozyskiwania dotacji na eliminację wyrobów z terenu naszych nieruchomości.

Gmina dokonała w 2018 r. likwidacji wyrobów zawierających azbest. W trakcie realizacji zadania usunięto 131,726 Mg wyrobów zawierających azbest– koszt projektu 48 457,17 zł, z czego 43 627,00 zł to dotacja z środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. Dzięki powyższemu zadaniu pozyskano dla mieszkańców 90% środków finansowych na usunięcie wyrobów azbestowych.

W budżecie Gminy Ręčno na 2018 rok zabezpieczono kwotę około 30.000, 00 zł na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania bezdomności zwierząt oraz opieki weterynaryjnej nad zwierzętami uczestniczącymi w wypadkach drogowych.

Jego głównym celem jest ograniczenie zjawiska bezdomności zwierząt domowych oraz zapewnienie właściwej opieki bezdomnym zwierzętom domowym i gospodarskim oraz wolno żyjącym kotom, przebywającym w granicach administracyjnych Gminy Ręčno.

Realizacja celu Programu następuje poprzez podejmowanie działań w zakresie:

- 1)zapewnienia bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt;
- 2) opieki nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie;
- 3) odławiania bezdomnych zwierząt;
- 4) obowiązkowej sterylizacji albo kastracji zwierząt w schroniskach dla zwierząt;
- 5) poszukiwania właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- 6) usypiania ślepych miotów;
- 7) wskazania gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich;
- 8) zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

8. Edukacja, zdrowie, sport

8.1 Edukacja

W strukturach gminy Ręczno funkcjonują 3 placówki oświatowe kształcące dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, tj.

- Szkoła Podstawowa im. Piotra Szymanka w Ręcznie,
- Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Ręcznie,
- Szkoła Podstawowa w Stobnicy

Ponadto w Gminie Ręczno działalność opiekuńczą i przedszkolną prowadzą dwie niepubliczne placówki tj:

- Klub dziecięcy Akademii Myszki – 15 dzieci
- Niepubliczne Przedszkole Myszki Miki- 25 dzieci.

Szkoła Podstawowa im. Piotra Szymanka w Ręcznie

Baza oświatowa.

Szkoła Podstawowa w Ręcznie jest największą szkołą na terenie Gminy Ręczno. Stary budynek to lata 1936, w nowym budynku zajęcia rozpoczęły się we wrześniu 1980 roku. Powierzchnia zabudowy starego budynku wynosi 585 m², powierzchnia zabudowy nowego budynku wynosi 1513m². W roku 2005 została oddana do użytkowania hala sportowa z mniejszymi salami rekreacyjnymi oraz zapleczem sanitarnym i magazynowym o łącznej powierzchni 1513m². Szkoła posiada także plac zabaw o powierzchni 500m². Wszystkie pomieszczenia w szkole są sukcesywnie corocznie remontowane (sale lekcyjne, łazienki, pomieszczenia szatni, pomieszczenia biurowe). Natomiast niezbędny jest generalny remont starego budynku. Budynki szkolne i otoczenie wokół spełniają podstawowe wymogi bezpieczeństwa oraz higieny nauki i pracy.

W budynku szkoły znajdują się następujące pomieszczenia:

- 1/ dwie sale do zajęć w punkcie przedszkolnym + zaplecze sanitarne + szatnia;
- 2/ biblioteka – 4 pomieszczenia;
- 3/ pracownia komputerowa – 2 pomieszczenia;
- 4/ sale lekcyjne – 5 pomieszczeń;
- 5/ pracownie językowe – 4 pomieszczenia;

- 6/ pracownie szkolne – 5 pomieszczeń;
- 7/ siłownia – 1 pomieszczenie;
- 8/ hala sportowa + dwie sale rekreacyjne + zaplecze sanitarne i magazynowe;
- 9/ świetlica – 2 pomieszczenia;
- 10/ gabinet profilaktyki zdrowotnej – 1 pomieszczenie;
- 11/ gabinet psychologa, pedagoga, doradcy zawodowego – 1 pomieszczenie;
- 12/ pomieszczenia kuchenne + magazyny;
- 13/ gabinet dyrektora i wicedyrektora – 2 pomieszczenia;
- 14/ pomieszczenia biurowe – 3 pomieszczenia;
- 15/ pokój nauczycielski – 1 pomieszczenie;
- 16/ pomieszczenia socjalne, łazienki, szatnia, kotłownia, magazyn.

Zgodnie z posiadanymi środkami pieniężnymi zakupywane są sukcesywnie pomoce dydaktyczne oraz sprzęt sportowy niezbędny do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Szkoła wyposażona jest w komputery stacjonarne i przenośne dla uczniów z dostępem do internetu. Pracownie szkolne posiadają także tablice interaktywne, ekrany projekcyjne, rzutniki, magnetofony, projektory, telewizory. Ponadto sale lekcyjne i pracownie szkolne dysponują pomocami dydaktycznymi takimi, jak: przyrządy, mapy, mikroskopy, plansze i inne. Punkt przedszkolny oraz oddział przedszkolny wyposażony jest również w zabawki. Wszystkie sale wyposażone są w meble szkolne (ławki, krzesła, szafki). Biblioteka szkolna dysponuje 11168 woluminami.

Realizowane zadania i wyniki egzaminów

W roku 2018 w szkole w Ręcznie we wszystkich przedmiotach realizowana była podstawa programowa w oparciu o szkolny zestaw programów nauczania. Realizowany był również program profilaktyczno – wychowawczy szkoły.

W roku szkolnym 2017/2018 do Szkoły Podstawowej w Ręcznie uczęszczało:

- punkt przedszkolny 48 dzieci (11 - 3 latków, 17 - 4 latków, 20 - 5 latków)
- oddział przedszkolny - 19
- klasy I-VII szkoły podstawowej - 182
- klasy II-III oddziały gimnazjalne - 70

Razem: 319 dzieci i uczniów.

Liczba oddziałów - 15

- 2 punkt przedszkolny

- 1 oddział przedszkolny
- 9 oddziałów kl. I-VII
- 4 oddziały gimnazjalne

Wszyscy uczniowie otrzymali promocje do wyższych klas, a 38 uczniów ukończyło gimnazjum.

Od IX/2018 uczęszcza:

40 dzieci (4 - 3 latków, 14 - 4 latków, 22 - 5 latków)

oddział przedszkolny - 19

klasy I-VIII szkoły podstawowej – 202

klasy III oddziały gimnazjalne – 32

Razem: 293 dzieci i uczniów.

Liczba oddziałów

- 2 punkt przedszkolny
- 1 oddział przedszkolny
- 10 oddziałów kl.I-VIII
- 2 oddziały gimnazjalne

Wyniki egzaminu gimnazjalnego:

Szkoła:

część humanistyczna-historia i wiedza-20,11p.-62,8%

część humanistyczna- język polski-20,19p.-63,1%

część matematyczna-matematyka- 16,42p.-56,6%

część matematyczna-przyroda-16,61-59,3%

część językowa-język angielski-poziom podstawowy-27,46p.-68,6%

język angielski-poziom rozszerzony-20,42p.-51%

część językowa-język niemiecki-poziom podstawowy-17,50p.-43,8%

Klasa A:

część humanistyczna-historia i wiedza-21,17p.-66,1%

część humanistyczna- język polski-20,61p.-64,4%

część matematyczna-matematyka- 16,39p.-56,5%

część matematyczna-przyroda-17,39p.-62,1%

część językowa-język angielski-poziom podstawowy- 29,62p.-74%

język angielski-poziom rozszerzony-23,38p.-58,5%

część językowa-język niemiecki-poziom podstawowy-17,40p.-43,5%

Klasa B:

część humanistyczna-historia i wiedza-19,06p.-59,5%

część humanistyczna- język polski-19,78p.-61,8%

część matematyczna-matematyka- 16,44p.-56,7%

część matematyczna-przyroda-15,83p.-56,5%

część językowa-język angielski-poziom podstawowy- 24,91p.-62,3%

język angielski-poziom rozszerzony-16,91p.-42,3%

część językowa-język niemiecki-poziom podstawowy-17,57p.-43,9%

Najlepsze wyniki indywidualne:

uczennica z klasy IIIA-92,6%

uczennica z klasy IIIA-91,6%

uczeń z klasy IIIA-88,6%

uczennica z klasy IIIB-86,4%

uczennica z klasy IIIB-85,2%

uczeń z klasy IIIB-84,6%

uczennica z klasy IIIA-81,4%

uczennica z klasy IIIA-77%

Szkoła w Ręcznie z ogólnym wynikiem 60,2% z egzaminu gimnazjalnego zajęła III miejsce w powiecie.

Konkursy przedmiotowe, sukcesy artystyczne, sportowe i turystyczne.

Konkursy przedmiotowe kuratoryjne: awans do finału wojewódzkiego w konkursie języka angielskiego i geografii uczniów klas trzecich gimnazjum, oraz do etapu rejonowego konkursu z języka niemieckiego;

etap rejonowy w XXIII Konkursie Wiedzy Biblijnej przez dwie uczennice.

Konkursy turystyczno-krajoznawcze: etap rejonowy drużyny w konkursie Poznajemy Parki Krajobrazowe, etap rejonowy-troje uczniów Interdyscyplinarnym Konkursie Ekologicznym.

Działalność artystyczna: dwa pierwsze miejsca, dwa drugie, trzy trzecie miejsca i cztery wyróżnienia w konkursach i przeglądach na szczeblu powiatowym.

Sukcesy sportowe: siedem pierwszych miejsc, jedenaście drugich miejsc i 15 miejsc trzecich w zawodach LA LZS na szczeblu wojewódzkim, I miejsce w klasyfikacji sportowej w rywalizacji na szczeblu wojewódzkim LZS w kategorii szkoły podstawowe, zajęcie jednego pierwszego miejsca, trzech drugich oraz dwóch trzecich w kategorii szkoły podstawowe oraz trzech drugich miejsc i trzech trzecich w kategorii gimnazjów w I Rzucie Ligi Lekkoatletycznej LZS woj. łódzkiego dla szkół podstawowych i gimnazjów.

Projekty zewnętrzne:

Szkoła realizowała trzy projekty zewnętrzne.

1. „Lepszy start w przyszłość uczniów gminy Ręčno” dla uczniów szkoły podstawowej- dodatkowe zajęcia i pomoce,
2. „Aktywna Tablica” - doposażenie dwie tablice interaktywne
3. „Zaprogramuj przyszłość” - uczniowie kl. I-III szkoły podstawowej (doposażenie szkoły w trzy tablety, 2 roboty i inne pomoce)

W ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” zakupiono 566 książek do biblioteki za łączną kwotę 15 000,00 zł. (z dotacji 12 000,00 zł., udział własny 3 000,00 zł). Zakupiono ćwiczenia oraz podręczniki dla uczniów (dotacja podręcznikowa) – kwota wraz z kosztami obsługi zadania 25 344,16 zł. Łącznie objęto 237 uczniów dotacją celową. Urząd Gminy Ręčno zrefundował szkole wydatki w wysokości 90 669,32 zł. Poniesione w celu realizacji projektu pn „Lepszy start w przyszłość uczniów w Gminie Ręčno” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego w latach 2014-2020 na podstawie umowy nr RPLD.11.01.02-1-B087/16 z dnia 6.12.2016 r. zawartej z Województwem Łódzkim.

Szkoła Podstawowa w Stobnicy.

1. Nauczyciele i uczniowie

W roku 2018 do szkoły uczęszczało 62 uczniów kl. I – VIII oraz 12 dzieci do oddziału przedszkolnego. 1 uczeń objęty był zajęciami rewalidacyjnymi w wymiarze 2 godz. tygodniowo. Nauka odbywała się w systemie jednozmianowym. W szkole funkcjonuje 1 pracownia komputerowa, biblioteka, 9 sal lekcyjnych oraz pomieszczenia spełniające funkcję świetlicy i stołówek. Wszyscy uczniowie z obwodu szkoły realizowali obowiązek szkolny.

Oddział	0	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Razem
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Liczba uczniów	12	6	8	7	9	11	8	3	10	62

W szkole zatrudnionych było 14 nauczycieli, w tym 10 nauczycieli dyplomowanych, 1 nauczyciel mianowany i 3 nauczyciel kontraktowych. 10 nauczycieli zatrudnionych było w pełnym wymiarze czasu pracy. 3 nauczycieli w niepełnym wymiarze czasu pracy, co stanowi w przeliczeniu na etaty 12,77 zatrudnionych nauczycieli.

Realizację zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych prowadzona była zgodnie z przyjętym planem pracy szkoły, programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły, uwzględniając również politykę oświatową państwa oraz planu nadzoru pedagogicznego Łódzkiego Kuratora Oświaty.

Działalność dydaktyczno-wychowawcza była na bieżąco monitorowana i poddana ewaluacji wewnętrznej. W trakcie sprawowanego nadzoru pedagogicznego przez dyrektora szkoły wykorzystano następujące formy :

1. gromadzenie informacji o pracy nauczycieli,
2. kontrolowanie prowadzenia dokumentacji szkolnej,
3. monitorowanie pracy szkoły,
4. obserwację zajęć i uroczystości szkolnych oraz dyżurów nauczycieli podczas przerw,
5. badanie wybranych obszarów pracy szkoły,
6. wspomaganie działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły.

Nadzór pedagogiczny dyrektora szkoły prowadzony był i sprawowany planowo i systematycznie. Przyjęte zasady organizacji i prowadzenie nadzoru wewnętrznego były sprawne i skuteczne. Ewaluację wewnętrzną przeprowadzono w obszarze: „Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej” oraz drugi obszar „Analiza wyników nauczania i osiągnięć uczniów z uwzględnieniem ich możliwości rozwojowych”. W trakcie ewaluacji wewnętrznej zebrano informacje pochodzące z różnych źródeł i dokonano badania kwestionariuszowego: uczniów i rodziców, nauczycieli oraz pracowników niepedagogicznych szkoły. Poddano analizie dzienniki lekcyjne, dzienniki zajęć pozalekcyjnych. Na podstawie analizy wyników i wniosków z przeprowadzonych badań sformułowano odpowiedzi na pytania kluczowe w formie mocnych i słabych stron szkoły

oraz rekomendacje do dalszej pracy. Raport z ewaluacji wewnętrznej przedstawiony został na czerwcowym posiedzeniu rady pedagogicznej.

Wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego stanowią punkt wyjścia do planu pracy na następny rok szkolny. Nauczyciele współpracują ze sobą działając w zespołach – nauczania zintegrowanego oraz wychowawczego. Ma to niewątpliwie pozytywny wpływ na wysokie wyniki nauczania.

Praca szkoły przebiegała bez zakłóceń. Nauczyciele sumiennie wypełniali swoje obowiązki wykazując dużą troskę w zapewnieniu bezpieczeństwa w czasie zajęć, przerw międzylekcyjnych, wyjazdów, wycieczek i rajdów rowerowych.

Organizacja i warunki kształcenia umożliwiają wszystkim uczniom jednakowe szanse uczestnictwa w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych. Nauczyciele są otwarci w stosunku do uczniów, traktują ich z życzliwością i okazują zainteresowanie ich problemami oraz udzielają im wsparcie w różnych sytuacjach. Stwarzają sytuację sprzyjającą dokonywaniu właściwych wyborów przez uczniów, podejmowaniu decyzji i przejmowaniu odpowiedzialności w sytuacjach trudnych. Zagadnienia te omawiane są na lekcjach wychowawczych oraz stosowane w codziennych kontaktach z uczniami.

W szkole tworzone są warunki do samorządowego działania uczniów. Samorząd Uczniowski działa w imieniu uczniów w oparciu o regulamin Samorządu Uczniowskiego oraz Statut Szkoły. Realizuje zadania zgodnie wg opracowanego planu pracy. Samorząd Uczniowski był organizatorem i współorganizatorem wielu imprez i uroczystości szkolnych (Dzień Edukacji Narodowej, Ślubowanie kl. I, Andrzejką, Walentynki, Dzień Chłopaka) oraz koordynatorem wielu akcji charytatywnych „Góra Grosza”, „WOŚP”, „Pomaganie przez odkręcanie”. Samorząd Uczniowski reprezentuje również szkołę podczas uroczystości gminnych.

W zakresie wychowania podejmowane przez nas zadania zgodne są z opracowanym programem wychowawczym i profilaktyki szkoły. Celem programu wychowawczego jest wychowanie tolerancyjnego, kulturalnego i wrażliwego oraz odpowiedzialnego ucznia. Założenia programu dotyczą oddziaływania na wychowanków za pośrednictwem autorytetów, rozwijania potrzeb wiedzy, kształtowania szacunku dla polskiej tradycji, wdrażanie do przestrzegania zasad dobrego wychowania w miejscach publicznych oraz budzenia wrażliwości na potrzeby innych ludzi.

W szkole nie tylko kształcimy i wychowujemy, ale również podejmujemy działania mające na celu pomoc uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. Wychowawcy klas rozpoznają potrzeby uczniów w zakresie opieki i przekazują informacje dyrektorowi

szkoły oraz radzie pedagogicznej. Wszyscy uczniowie potrzebujący objęci są odpowiednimi dostępnymi formami opieki. Są to m.in. darmowe podręczniki dla uczniów, refundowane obiady dla 4 uczniów, uczniowie kl. I-V otrzymują darmowe mleko, owoce i warzywa w ramach „Programu dla szkół”. W szkole działa Szkolne Koło Caritas, które realizuje „Program Skrzydła” i dzięki temu 2 uczniów objętych było pomocą finansową oraz 2 uczniów miało refundowane obiady.

Dyrektor i wychowawcy współpracują z instytucjami i osobami świadczącymi pomoc społeczną oraz wspierającymi pracę szkoły, są to : PPP w Piotrkowie Tryb, GOPS w Ręcznie, Policja, Kurator Sądowy, Ochotnicza Straż Pożarna w Stobnicy. Szkoła dąży do spójności własnych oddziaływań pedagogicznych ze środowiskiem rodzinnym. Na podstawie sprawowanego nadzoru pedagogicznego, przeprowadzonej ewaluacji wewnętrznej należy stwierdzić, że prawidłowo realizowano treści programowe, stosowano właściwe metody i formy pracy, właściwie wykorzystywano środki dydaktyczne i multimedialne.

II. Analiza wyników nauczania

Wszyscy uczniowie zostali sklasyfikowani i otrzymali promocję następnej. 40,4 % wszystkich uczniów to uczniowie wyróżniający się, którzy osiągnęli średnią z przedmiotów powyżej 4,75 oraz ocenę z zachowania wzorową lub bardzo dobrą, co potwierdza wysoki poziom nabytych wiadomości i umiejętności.

Klasyfikacja roczna przedstawia się następująco :

	Średnia ocen w roku szkolnym 2017/2018				
Klasa	IV	V	VI	VII	Średnia szkoły
Ogółem	4,53	4,45	4,24	4,09	4,32

Średnia ocen uczniów w szkole w roku szkolnym 2017/2018 wynosi 4,32. Najwyższa średnia wynosiła 5,20. Uczniów wyróżniających w klasach I – VII – było 14.

Średnia ocen szkoły to 4,32 jest ona wyższa niż w roku ubiegłym. Najwyższą średnią uzyskali uczniowie z plastyki, najniższą średnią uzyskali uczniowie z j. niemieckiego. Średnia ocen w szkole potwierdza dobry poziom wiadomości i umiejętności naszych uczniów.

Decyzją Komisji Stypendialnej 7 uczniów z najwyższą średnią otrzymało stypendium za wyniki w nauce.

Frekwencja

Frekwencja w %	Klasa							Śr. frekwencja w szkole
	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	93 %	94 %	95 %	95 %	96 %	92 %	98%	

2 uczniów uzyskało 100 % frekwencję.

Celem badania osiągnięć edukacyjnych jest dostarczenie nauczycielom, uczniom i rodzicom informacji o poziomie wiedzy i umiejętności uczniów, zbieranie informacji w celu podjęcia działań wspierających.

Zaplanowanie diagnozy osiągnięć edukacyjnych uczniów odbywały się zgodnie z planem.

Wyniki sprawdzianów wewnętrznych przeprowadzonych w szkole

Klasa	Sprawdzian wewnętrzny lub przygotowany przez wydawnictwo	Porównanie wyników		
		I półrocze	śr. ocen	II półrocze
IV	Język polski – sprawdzian przygotowany przez GWO „Lepsza szkoła”	69%	4,21	77%
	Matematyka – sprawdzian przygotowany przez GWO „Lepsza szkoła”	82%	3,87	67%
V	Sprawdzian przygotowany przez nauczyciela przyrody	74%	3,83	77%
VII	Sprawdzian przygotowany przez nauczyciela języka angielskiego	70%	3,6	76%
II	Sprawdzian roczny przygotowany przez GWO	-	-	ed. matematyka 84%
I	Sprawdzian roczny przygotowany przez GWO	-	-	ed. polonistyczno-przyrodnicza 81%
				ed. matematyka 92%
III	Ogólnopolski sprawdzian kompetencji trzecioklasisty z OPERONEM	-	-	ed. polonistyczna 64%
				ed. matematyka 70%

Przeprowadzone diagnozy umożliwiają monitorowanie realizacji podstawy programowej. Badanie efektów realizacji podstawy programowej jest okazją do wskazania tych grup umiejętności, które nie zostały przyswojone w wystarczającym stopniu i powinny być nadal ćwiczony. Wyniki diagnoz przedstawiane są również rodzicom. Wiedza na temat postępów ich dzieci w nauce daje możliwość świadomego zaangażowania rodziców w proces nauczania. Wyniki analiz przedstawiono na posiedzeniu Rady Pedagogicznej przez

wychowawców klas wskazują, że noty uzyskane przez uczniów na sprawdzianach diagnostycznych pokrywają się z ich wynikami końcowo rocznymi.

III. Konkursy

Jednym z nadrzędnych zadań naszej szkoły jest odkrywanie potencjału uczniów. Nasi uczniowie mieli możliwość prezentowania posiadanej wiedzy, biorąc udział w licznych konkursach na szczeblu gminnym, powiatowym, międzyszkolnym, ogólnopolskim. Sukcesy, które odnosili w tych zmaganiach promują naszą szkołę i jednocześnie potwierdzają wysoką pracę w naszej szkole.

Nazwa konkursu	Miejsce	Imię i nazwisko ucznia	Nauczyciel odpowiedzialny
Mistrz Matematyki międzyszkolny konkurs matematyczny dla kl. III w Trzepnicy	III	Dominik Purgał	Albina Korpas
Szkolny konkurs fotograficzny „Moja mała ojczyzna w obiektywie”	I	Antoni Karbowski Piotr Wrona	Ewa Wrońska Anna Więclawska
Gminny Turniej Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”	III	Łukasz Krokwiński	Justyna Karbowski
Gminny turniej „Bezpieczeństwo w Ruchu Drogowym”	I	Drużyna: Łukasz Krokwiński Julia Krawczyk Zuzanna Krasoń	Justyna Karbowski
Międzyszkolny konkurs wiedzy o Wielkiej Brytanii w Łękach Szlacheckich	II III	Julia Krawczyk Wiktoria Karbowski	Sylvia Ciapała
Rajd XII PTSM Barbórka w Kleszczowie	IV V V	Anastazja Wrońska Karol Wach Kacper Czerkowski	Ewa Wrońska
Ogólnopolski konkurs przyrodniczy	Miejsca w Polsce 10,11,13 na 1347 uczestników kl. V 15,22,23 na 1078 uczestników	Agata Krawczyk Daria Grodek Anna Krasoń Zuzanna Krasoń Antoni Karbowski Filip Krokwiński	Mariola Grodek
Międzyszkolny konkurs piosenki patriotycznej w Łękach Szlacheckich	II wyróżnienie	Aleksandra Staszewska Daria Grodek	Sławomira Surowiecka
Międzyszkolny Konkurs recytatorski „Konopnicka dzieciom” w Łękach Szlacheckich	I	Mateusz Skolimowski	Kazimiera Gładysz

IV. Uroczystości i imprezy szkolne

Uroczystości, imprezy i rocznice szkolne są integralnym i stałym elementem życia zespołu szkolnego. Upowszechniają one dorobek kulturowy i naukowy, dostarczają bodźców emocjonalnych, są źródłem doznań estetycznych, sprzyjają aktywności wychowanków, kształtują poglądy i przekonania, postawy twórcze i odtwórcze. Każda szkolna uroczystość była radosnym przeżyciem do inscenizowanej zabawy służącej rozbudzaniu wyobraźni dzieci. Przebieg większości imprez organizowanych w naszej szkole w tym roku szkolnym to efekt naszej wspólnej pracy. Uczniowie posiadają uzdolnienia i talenty artystyczne, recytatorskie i wokalne. Imprezy te dowartościowują oraz pozwalają osiągnąć sukces, co staraliśmy się wykorzystywać i rozwijać u uczniów. W roku 2018 zaplanowano i zrealizowano następujące uroczystości szkolne, które na stałe wpisane są w kalendarz imprez i uroczystości, a mianowicie:

- Apel na rozpoczęcie roku szkolnego,
- Sprzątanie świata,
- Dzień Edukacji Narodowej,
- Ślubowanie kl. I,
- Święto Niepodległości,
- Dzień Profilaktyki,
- Andrzejkki,
- Mikołajki,
- Jasełka Bożonarodzeniowe,
- Walentynki,
- Dzień Babci i Dziadka,
- Apel popularyzujący bezpieczeństwo w czasie ferii zimowych,
- Bal przebierańców,
- Pierwszy Dzień Wiosny,
- Dzień Ziemi,
- Święto Konstytucji 3 Maja,
- Dzień Rodziny,
- Dzień Dziecka,
- Apel popularyzujący oszczędzanie,
- Światowy Dzień Tolerancji,

- Światowy Dzień Pluszowego Misia,
- Pierwsza Pomoc – pogadanka, pokaz wolontariuszy z PCK.

Dokładny opis imprez i uroczystości oraz zdjęcia z w/w imprez można zobaczyć na stronie internetowej szkoły. Jednym z priorytetów działalności wychowawczo-profilaktycznej w naszej szkole jest bezpieczeństwo z tego względu organizowane były również spektakle profilaktyczne poruszające tematykę z zakresu profilaktyki agresji i przemocy. „Agresja słowna”, „Szacunek dla zwierząt i wolontariat”. Były to przedstawienia realizowane przez Teatr „Kurtyna” z Krakowa.

V. Wycieczki i wyjazdy

Maj i czerwiec to czas wycieczek klasowych. Organizowane są one rokrocznie. W klasach młodszych jednodniowe, w klasach starszych dwudniowe.

W roku 2018 klasy młodsze były na wycieczce w Rogowie-Kołacinku, a starsze w Tomaszowie Mazowieckim „Szlakiem rzeki Pilicy”, w Warszawie oraz na dwudniowej wycieczce Zabrze-Katowice-Pszczyna. Ponadto w ciągu całego roku szkolnego odbywają się różnorodne wyjazdy na przedstawienia teatralne i wyjazdy do Biblioteki Miejskiej w Piotrkowie Trybunalskim, rajdy rowerowe po najbliższej okolicy, które stanowią uatrakcyjnienie zajęć dydaktycznych i są źródłem doświadczeń dla naszych uczniów. Zaplanowane wycieczki i wyjazdy odbyły się w terminie, przebiegały spokojnie, w miłej, ciepłej atmosferze. Uczniowie nie tylko zwiedzali ciekawe miejsca, ale przede wszystkim pogłębiali wiedzę na temat zwiedzanych miejsc. Do szkoły wracali bogatsi o nowe doświadczenia, zdrowi, pełni energii.

VI. Działalność koordynatora do spraw bezpieczeństwa

Jednym z priorytetów działalności wychowawczo-profilaktycznej w naszej szkole jest bezpieczeństwo. Z tego też względu dyrektor szkoły na początku roku szkolnego powołał Panią Albinę Korpas do sprawowania funkcji koordynatora do spraw bezpieczeństwa. W ciągu całego roku szkolnego odbywały się rozmowy z wychowawcami dotyczące przypominania uczniom o zasadach bezpieczeństwa w czasie godzin z wychowawcą. Pani koordynator przygotowywała gazetki tematyczne „ABC bezpieczeństwa”, „Bezpieczne ferie zimowe” oraz „Bezpieczne wakacje”. Zorganizowała dla uczniów klas 0-III wycieczkę do Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej w Piotrkowie Trybunalskim, której celem było: utrwalenie numerów alarmowych, utrwalenie podstawowej wiedzy o bezpieczeństwie. Organizowała warsztaty dla rodziców prowadzone przez pedagogów PPP w Piotrkowie Trybunalskim pt. „Wpływ środków masowego przekazu na dzieci i młodzież”

oraz warsztaty dla uczniów. Prowadziła z rodzicami pogadanki przekazując informacje dotyczące założenia kampanii stworzonej przez Fundację Dajmy Dzieciom Siłę „Uważni rodzice”. Uczniowie klasy VII wzięli udział w koncercie profilaktycznym z grupą „Wyrwani z niewoli” w czasie którego poruszone zostały tematy uzależnień od alkoholu i narkotyków oraz przemocy. Odbyły się trzy spotkania z policjantem, których głównymi tematami było bezpieczeństwo dzieci. Uczniowie uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Piotrkowie Trybunalskim, tematem pogadanki było przypomnienie o zasadach bezpieczeństwa w gospodarstwie rolnym i w czasie prac polowych. Koordynator przeprowadziła ankietę wśród rodziców dotyczącą poziomu bezpieczeństwa uczniów w szkole, po analizie sformułowano wnioski:

- uczniowie naszej szkoły czują się bezpiecznie w opinii rodziców,
- należy kontynuować działania, które przeciwdziałają przemocy, włączyć rodziców do współpracy.

Na wniosek p. Korpas szkoła została zgłoszona do „Kompleksowego projektu kształtowania bezpiecznych zachowań w sieci – Cybernauci” organizowanego przez fundację Nowoczesna Polska. Wszystkie niewłaściwe zachowania, sytuacje były wyjaśniane i rozwiązywane. Bezpieczeństwo uczniów w szkole jest na bieżąco monitorowane.

VII. Działania szkoły podejmowane w ramach współpracy z rodzicami, instytucjami, środowiskiem lokalnym

Szkoła realizując działania dydaktyczno-wychowawcze, kontynuowała w roku 2018 współpracę z różnorodnymi instytucjami, z lokalnymi mediami.

Na łamach „Buduj Razem” oraz „Dziennik Łódzki” zamieszczane były informacje opisujące funkcjonowanie szkoły. Za pośrednictwem lokalnej prasy informowaliśmy lokalną społeczność o sukcesach naszych uczniów, o inicjatywach podejmowanych w szkole, przeprowadzanych akcjach charytatywnych.

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Ręcznie nasi uczniowie brali udział w przedstawieniach teatralnych pt. „Perypetie Pluszowego Misia, „Zaczarowane Szczęście”.

Dbając o bezpieczeństwo naszych uczniów współpracowaliśmy z Posterunkiem Policji w Gorzkowicach. Na terenie szkoły organizowane były spotkania i pogadanki dotyczące bezpieczeństwa. Prelekcje prowadził sierżant sztabowy Marcin Kowalski – dzielnicowy. Należy podkreślić również cenną współpracę z Radą Rodziców, która wspiera szkołę w podejmowanych akcjach i działaniach wychowawczych. Rada Rodziców jest fundatorem nagród książkowych dla wyróżniających się uczniów, wspiera także finansowo szkolne uroczystości. Współpraca z Radą Rodziców układa się bardzo dobrze. Nasza szkoła współpracuje również z wieloma instytucjami takimi jak: PPP w Piotrkowie Trybunalskim,

Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Caritas w Częstochowie, GOPS w Ręcznie, Kurator Sądowy Sądu Rodzinnego w Piotrkowie Trybunalskim.

VIII. Działalność Samorządu Uczniowskiego

Wszystkie działania Samorządu Uczniowskiego były prowadzone zgodnie z wcześniej opracowanym planem i koordynowane przez opiekuna Samorządu Uczniowskiego. W szczególności wykonano następujące działania: w miesiącu wrześniu odbyły się wybory przedstawicieli do samorządu. Następnie SU zorganizował apel okolicznościowy z okazji Dnia Chłopaka pod hasłem „Dzień Krawata”. W miesiącu października Samorząd Uczniowski włączył się w przygotowania obchodów Dnia Edukacji narodowej i Ślubowania klasy I. W listopadzie był organizatorem dyskoteki andrzejkowej, na którą przygotował wróżby. W lutym zorganizował pocztę walentynkową oraz „Bał przebierańców”.

W marcu chłopcy przygotowali życzenia dla żeńskiej części szkoły z okazji Dnia Kobiet. W maju delegacja Samorządu Uczniowskiego wraz z opiekunem uczestniczyła we mszy świętej w kościele w Ręcznie z okazji Święta 3 Maja i złożyła kwiaty pod pomnikiem poległych żołnierzy.

Samorząd stwarzał warunki do rozwoju samodzielności za podjęte działania. Samorząd opiniował dwa dokumenty szkolne: Statut Szkoły oraz Program Wychowawczo-Profilaktyczny. Ponadto jednym z celów działalności SU jest uwrażliwienie młodych ludzi na potrzeby innych i niesienie pomocy. Dlatego też SU był organizatorem wielu akcji charytatywnych „Szkoło pomóż i Ty”, „Góra Grosza”, „Rodacy bohaterom na Kresach” oraz „Zbiórka zakrętek”. Członkowie Samorządu Uczniowskiego. Byli wolontariuszami w WOŚP. W II półroczu powstała w porozumieniu z dyrektorem, gdzie ze swojego składu Samorząd Uczniowski wyróżnił Radę Wolontariatu. Rada opracowała regulamin, który został przedstawiony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej i zatwierdzony do realizacji. Szczegółowe sprawozdania z działalności, protokoły zebrań znajdują się w dokumentacji Samorządu Uczniowskiego.

Samorząd Uczniowski spotykał się z dyrektorem omawiając problemy nurtujące uczniów, dzieląc się pomysłami na organizację ważnych uroczystości.

IX. Działalność Szkolnego Koła Caritas

Szkolne Koło Caritas (SKC) w roku 2018 zrealizowało swoje cele poprzez podejmowanie różnorodnych zadań, zbiórki żywności dla najbiedniejszych przed Świętami Bożego Narodzenia i Wielkanocą, z której zostało przygotowanych 50 paczek dla najbardziej potrzebujących. „Kartka dla bezdomnego”, jak co roku wolontariusze i uczniowie przygotowali Kartki Świąteczne z życzeniami dla osób bezdomnych archidiecezji

częstochowskiej, „Kiermasz Wielkanocy”, „Zaczytani” – akcja miała na celu zbiórkę książek dla dzieci i dorosłych. Zebrane książki posłużą do wyposażenia bibliotek w szpitalach. „ZaWody dla Afryki” – projekt mający na celu uświadomienie uczniom jak bardzo ważna jest woda w życiu człowieka, oraz potrzeba oszczędzania.

Członkowie SKC wzięli udział w Ogólnopolskim zjeździe młodych wolontariuszy SKC w Łodzi. Od kilku lat szkoła realizuje program „Skrzydła” z CARITAS w Częstochowie – jest to pomoc finansowa dla uczniów potrzebujących pomocy.

X. Działalność pedagoga szkolnego

Pedagog szkolny prowadził szeroką działalność profilaktyczno-wychowawczą oraz prowadził zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla potrzebujących uczniów w formie zajęć logopedycznych i zajęć rozwijających umiejętność uczenia się.

Działania podejmowane w ramach udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej to:

- diagnozowanie środowiska szkolnego uczniów pod kątem trudności w nauce, problemów wychowawczych, trudnej sytuacji życiowej,
- prowadzenie pogadarek,
- udzielanie porad rodzicom, prawnym opiekunom uczniów mających różnorakie problemy,
- współpraca z organizacjami i instytucjami wspierającymi szkołę w procesie wychowania i kształcenia,
- objęcie opieką uczniów mających trudności w uczeniu się, jak i również uczniów uzdolnionych,
- interweniowanie i rozwiązywanie konfliktów pomiędzy dziećmi,
- współpraca z wychowawcami klas, nauczycielami, dyrektorem szkoły,
- organizowanie warunków profilaktyczno-wychowawczych,
- prowadzenie dokumentacji pedagoga szkolnego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- współpraca z PPP w Piotrkowie Trybunalskim w celu zasięgnięcia opinii oraz GOPS-em w Ręcznie- pełnienie funkcji członka Komisji Interdyscyplinarnej w Ręcznie.

XI. Projekty, Programy realizowane w szkole

Realizacja projektów edukacyjnych przyczynia się do:

- rozszerzanie wiedzy uczniów,
- doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji,
- wdrażanie uczniów do współpracy, współdziałania oraz odpowiedzialności za wykonane zadania,
- rozwoju umiejętności praktycznego posługiwania się wiedzą,

- budowanie motywacji uczniów do uczenia się języków.

W roku 2018 realizowaliśmy następujące programy:

„Śniadanie daje moc”, „Mały Mistrz”

Edukacja prozdrowotna stanowi bardzo istotny element nauczania w Szkole. W szkole realizowane były wyżej wymienione programy w klasach 0-III, brali w nim udział wszyscy uczniowie. Realizacja tych programów pozwalała nabyć szereg cennych nawyków żywieniowych oraz zrozumienie roli aktywności fizycznej w życiu człowieka.

Program „Lepszy start w przyszłość uczniów gminy Ręczno”

Program był realizowany od 01.02.2017r. do 31.12.2018 r., gdzie w zajęciach pozalekcyjnych uczniowie mogli rozwijać swoje zainteresowania i talenty lub uzupełniać braki w wiadomościach i umiejętnościach. W wyżej wymienionych zajęciach brali udział wszyscy uczniowie naszej szkoły. Zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem ze strony uczniów jak i rodziców.

Ogólnopolska Sieć Edukacyjna (OSE)

Szkoła została zakwalifikowana do Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej. Głównym celem OSE jest zapewnienie szybkiego (100Mb/s) i bezpiecznego Internetu każdej szkole w Polsce, co zagwarantuje wyrównanie dostępu do wiedzy, rozwój nowych form kształcenia oraz zdobywanie kompetencji, zarówno przez uczniów, jak i nauczycieli.

„Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”

W 2018 roku uczestniczyliśmy w wyżej wymienionym programie. Złożony wniosek został pozytywnie rozpatrzony. Otrzymaliśmy dofinansowanie w wysokości 2.480,00 zł na zakup książek do biblioteki szkolnej. Zwiększył się udział nowości wydawniczych w zbiorach biblioteki, co przyczyniło się do wzrostu zainteresowania oraz aktywności czytelniczej uczniów.

XII. Promocja szkoły

Osiągnięcia uczniów o ważne wydarzenia w szkole są zamieszczane na stronie Internetowej szkoły oraz prezentowane w czasopiśmie lokalnych. Czuwa nad tym zadaniem p. Mariola Grodek, A. Korpas. Nauczyciele wpływają korzystnie na wizerunek szkoły w środowisku angażując się w działalność szkoły i środowiska.

Do ważnych osiągnięć w pracy szkoły w roku 2018 należy zaliczyć: organizację Wigilii Szkolnej z udziałem władz samorządowych, organizację Dnia Babci i Dziadka, Dnia Rodziny, cieszące się zainteresowaniem wycieczki i wyjścia pozaszkolne naszych uczniów.

Organizacja wszystkich pozostałych imprez i uroczystości według kalendarza uroczystości szkolnych. Udział naszych uczniów w konkursach na różnych szczeblach. Na bieżąco prowadzona jest kronika szkolna przez p. Agnieszkę Karlińską-Ożarek i p. Ewę Wrońską.

XIII. Baza szkoły

Baza szkoły jest ciągle unowocześniana i udoskonalana, wszystkie prace wykonywane są w miarę możliwości budżetowych szkoły. W roku 2018 szkoła realizowała:

- w ramach realizacji projektu „Lepszy start w przyszłość uczniów w Gminie Ręczno” szkoła otrzymała 2 tablice multimedialne, 11 laptopów oraz urządzenie wielofunkcyjne,
- w roku 2018 uczestniczyliśmy w „Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa”, otrzymaliśmy 2.480 zł na zakup książek do biblioteki szkolnej. Wkład własny wyniósł 620 zł. Zostało zakupionych 69 książek za łączną kwotę 3.100 zł,
- Szkoła została zakwalifikowana do Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej. Głównym celem OSE jest zapewnienie szybkiego (100 Mb/s) i bezpiecznego Internetu, podpisana już została umowa, rozpoczęto prace związane z przyłączeniem Internetu,
- w czasie przerwy wakacyjnej przeprowadzony został remont pomieszczenia z przeznaczeniem na świetlicę dla dzieci klas młodszych. Zakupiono do nowej świetlicy meble oraz pomoce dydaktyczne.
- na bieżąco prowadzone są prace konserwatorsko -porządkowe,
- zakupiono pomoce dydaktyczne do chemii, fizyki, geografii, oddziału przedszkolnego,

Priorytetem na rok następny jest termomodernizacja budynku szkoły (wykonanie ocieplenia i elewacji, która jest w bardzo złym stanie).

Szkoła Podstawowa w Stobnicy w roku 2018 zrealizowała wszystkie zadania, które sobie wytyczyła. W centrum różnorodnych działań stawialiśmy zawsze dziecko oraz jego zdrowie, bezpieczeństwo oraz wszechstronny rozwój na różnych płaszczyznach życia społecznego i intelektualnego.

Rodzice skupieni w Radzie Rodziców SP w Stobnicy wykazywali się dużą aktywnością uczestnicząc w życiu szkoły.

Bardzo dobrze układa się współpraca z organem prowadzącym szkołę, który wspiera nas we wszystkich podejmowanych przez szkołę działaniach.

8.2 Ochrona zdrowia

Mieszkańcy gminy korzystają z opieki zdrowotnej prowadzonej przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej SULMED. W 2018 r. korzystali z bezpłatnych programów profilaktycznych: badanie słuchu, cukrzycy, mammografii.

8.3 SPORT

Głównym miejscem uprawiania sportu na terenie gminy jest boisko ORLIK umiejscowione przy Szkole Podstawowej im. Piotra Szymanka w Ręcznie. Zajęcia prowadzone są przez animatora sportu. Na wynagrodzenie animatora Gmina otrzymała z Ministerstwa Sportu kwotę 1 100 zł. w okresie od 1.03. do 30.11. 2018 r. Pozostałą kwotę gmina wypłaca ze środków własnych. Sport i rekreacja to ważna dziedzina życia mieszkańców gminy Ręczno Aktywność ruchowa stała się doskonałym sposobem na spędzanie wolnego czasu przez dzieci i młodzież, ale również osoby dorosłe. Zajęcia sportowo-rekreacyjne mogą odbywać się w sposób zorganizowany w klubach sportowych lub indywidualnie.

Na terenie gminy w 2018 roku funkcjonował 1 klub sportowy.- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Czartoria” oraz Szkołka Piłkarska „Fair Play. Zajęcia treningowe oraz zorganizowane zawody realizowane były w oparciu o posiadaną bazę sportową. W 2018 r. odbyły się cykliczne zawody sportowe : Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta, Turniej FIFA 2019, Turniej Piłki Siatkowej Drużyn Niezrzeszonych o Puchar Wójta Gminy, Turniej Piłki nożnej grupy Orlik .W 2018 roku zakończona została przebudowa stadionu w Ręcznie. Powstał nowoczesny obiekt z nowoczesną nawierzchnią syntetyczną wraz z nowoczesnymi urządzeniami do konkurencji technicznych.

Zabytki

Gmina prowadzi Gminną ewidencję zabytków. Zabytki nieruchome wpisane do ewidencji stanowią własność prywatną. Gmina nie posiada planu ochrony nad zabytkami.

9. Kultura

Zadania gminy w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego w 2018 roku realizowane były przez gminę, jednostki organizacyjne gminy a także przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Ręcznie.

W roku 2018 na 250 dni roboczych, biblioteka była czynna przez 234 dni. Zamknięta została na 16 dni, co spowodowane zostało przez wyjazdy służbowe, urlop i szkolenia.

W 2018 roku zakupiono łącznie 282 książki na kwotę 6.366,- (z czego 138 pozycje z budżetu gminy na sumę 2866,- i 144 pozycje za sumę 3.500,- z dotacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek”. Łącznie do biblioteki w roku 2018 (książki zakupione jak i przekazane np. dary) przybyło 516 pozycji na ogólną sumę 9524,- (234 dary od czytelników i instytucji na kwotę 3158,-). Jest to bardzo duży wpływ nowych książek, które chętnie są wypożyczane. Wszystkie te książki zostały na bieżąco wpisane do księgi inwentarzowej biblioteki oraz bazy komputerowej SOWA SQL, sklasyfikowane, obłożone folią, opisane i wciągnięte do katalogu. Na dzień 31.12.2018r katalog komputerowy biblioteki liczył około 13.291 pozycji, co stanowi 94 % całego księgozbioru biblioteki. Stan faktyczny księgozbioru na dzień 31.12.2018r wynosił 14098 pozycje książkowe o łącznej wartości 146.637,- (jest to stan po uwzględnieniu ubytków).

Zwiększony został księgozbiór w pozycje potrzebne i poszukiwane przez młodzież kształcąca się, beletrystykę dla dorosłych oraz powiększony został dział dziecięcy. W 2018 roku szczegółową kontrolę przeszły działy- biografii, historii, geografii i nauk o języku. Nasza biblioteka jest bardzo chwalona i budzi duże zainteresowanie wśród czytelników spoza Gminy Ręčno a częściowo odpoczywający podczas wakacji na terenie naszej gminy. Wśród naszych czytelników są mieszkańcy Warszawy, Tych, Kielc, Łodzi, Piotrkowa Tryb., Sulejowa, sąsiednich gmin Łęki Szlacheckie, Przedbórz. Chętnie odwiedzają naszą bibliotekę, gdzie czekają na nich nowości. Zainteresowanie biblioteką pokazują liczby zapisanych czytelników – 391 osób oraz wypożyczeń książek łącznie 11.555 w ciągu roku. Aby mieć możliwość zakupu kolejnych nowości systematycznie przeprowadzana jest selekcja księgozbioru o pozycje zaczytane i zdezaktualizowane.

Łącznie od początku istnienia biblioteki w Ręcznie zubytkowane zostały 10032 pozycje o łącznej kwocie 11098,- (W 2018 roku ubytkowano 1420 książki o wartości 605,- były to pozycje zniszczone, lub zdezaktualizowane)

Biblioteka prowadzi stałą współpracę z hurtowniami książek oraz księgarniami w Ostrowie Mazowieckim i Łodzi co daje jej możliwość szybkiego uzupełniania księgozbioru w wartościowe aktualności wydawnicze po korzystnych cenach rynkowych. W 2018 roku po raz pierwszy nawiązaliśmy współpracę z Prószyński Media.

W oparciu o propozycje czytelników wybrano i zaprenumerowano łącznie 9 tytułów prasowych na sumę 610, - (w tym 2 tygodniki regionalne).

Wykonano 26 wystaw tematycznych w gablotach i na tablicach przed biblioteką. Treść wystaw i ekspozycji nawiązywała tematyką do aktualnych wydarzeń, rocznic, świąt

okolicznościowych i zagadnień kulturalnych zgodnie z kalendarzem imprez. Wystawy zawierały również prace wykonane przez dzieci podczas zajęć bibliotecznych.

Przeprowadzono lekcje biblioteczne, w których uczestniczyli uczniowie Szkoły Podstawowej w Ręcznie i Stobnicy. Ponieważ Szkoła Podstawowa w Stobnicy jest znacznie oddalona od biblioteki dzieci na zajęcia dowożone są Gimbusem dzięki uprzejmości Wójta Gminy Ręczno - Piotra Łysonia.

Na zaproszenie GBP dzieci z Gminy Ręczno miały możliwość wraz z opiekunami uczestniczyć w 2 spektaklach teatralnych Zespołu Małych Form Teatralnych „Arlekin” z Białegostoku. Były to przedstawienia „Gdzie jest szczęście” i „12 miesięcy”.

Dzieci z naszej gminy „Z dziecięcego teatru tańca” pod patronem biblioteki wystawiły przedstawienie „7 dni”, które zostało bardzo pozytywnie i miło przyjęte. Opiekunem grupy byli Państwo Anna i Krzysztof Skolimowscy.

Prowadzone są również różne warsztaty dla Pań tematyką dostosowane do okresu roku. Ozdoby świąteczne, stroiki, dekoracje okienne. Duże zainteresowanie takimi formami spotkań dało początek cyklicznych warsztatów kontynuowanych w kolejnym roku.

Po raz drugi wraz ze Stowarzyszeniem Rozwoju Gminy Ręczno biblioteka zorganizowała Międzypokoleniowy Turniej Wiedzy o Literaturze. Impreza ta cieszy się z każdym rokiem coraz większym zainteresowaniem. Uczestnikami Turnieju są mieszkańcy Gminy Ręczno i jak sama nazwa wskazuje drużyny są mieszane - dzieci i dorośli. Regularnie aktualizowane są zbiory materiałów promujących Gminę Ręczno i regionu (albumy, foldery).

Biblioteka prowadzi zbiór informacji prasowej o naszej gminie. Pomaga młodzieży szkolnej, studentom oraz mieszkańcom gminy, udostępniając im komputer i możliwość skorzystania z drukarki i ksero bezpłatnie.

Biblioteka działała w 2018 roku na rzecz osób niepełnosprawnych, którym dostarczała książki i prasę bezpośrednio do domu. Stale korzystają z takiej możliwości 4 osoby.

Biblioteka organizuje także dekoracje na imprezy okolicznościowe organizowane przez Wójta Gminy Ręczno. Wspólnym przedsięwzięciem były dwa koncerty „Wieczór kolędowy” oraz koncert z okazji „100 rocznicy Odzyskania Niepodległości. Gminna Biblioteka prowadziła również stoisko podczas festynu gminnego. Na stoisku dzieci mogły kolorować rysunki, układać puzzle. Największą atrakcją jednak było malowanie twarzy przez pracowników biblioteki. Punkt ten cieszył się największym zainteresowaniem.

W szczególnych dniach, takich jak Walentynki, Dzień Kobiet, Mikołajki, Dzień Mężczyzny, Dzień Bibliotekarza na odwiedzających Bibliotekę zawsze czeka miłe słowo i słodki upominek.

W 2018 po raz trzeci Biblioteka uczestniczyła w Gali Bibliotek Publicznych, tym razem w Wolborzu. Jest to już impreza cykliczna zorganizowana przez Biblioteki dla bibliotekarzy i mieszkańców powiatu piotrkowskiego. Na Gali biblioteki mogą zaprezentować swoje działania na rzecz lokalnej społeczności. Gala została całkowicie sfinansowana z pozyskanych pieniędzy z Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego na kwotę 59 tys.. Był również rozstrzygnięty konkurs plastyczny w którym uczestniczyły dzieci z Gminy Ręcznie zajmując wyróżnienie.

Biblioteka w Ręcznie kontynuuje współpracę z Akademią Myszkki Miki z Ręczna i organizuje comiesięczne spotkania z bajką w bibliotece dla maluszków. Zajęcia mają charakter zabawy i każde spotkanie ma inną tematykę.

Od początku powstania (5 lat) Klubu **AIKIDO AIKIKAI** w Ręcznie biblioteka jest opiekunem grupy, która spotyka się w środy i piątki. Uczestnicy zajęć mają już sukcesy na swoim koncie (zdane egzaminy na kolorowe pasy – brązowy, niebieski, zielony i żółty). Sukcesy dzieci z grupy ręczyńskiej Aikido są prezentowane podczas spotkań w klubach w całej Polsce. W Internecie zamieszczony jest film instruktażowy z całości treningu, który został uznany za doskonały film szkoleniowy. Uczestnicy zajęć w Aikido często uczestniczą w pokazach poza naszą gminą , między innymi w Gminie Rozprza, w markecie Auchan w Piotrkowie Tryb. , Piknik Charytatywny „Wojownicy dla Wojowniczkii” w Piotrkowie Tryb.

Gminna Biblioteka Publiczna prowadzi także akcje Klubu HDK PCK, w 2018 roku zorganizowała 4 akcje zbiórki krwi., a chętnych pomagać nigdy nie brakuje. Przy tak niewielkiej gminie mamy zawsze dużo chętnych do oddania krwi- średnio 18 osób na każdej akcji.

Dzięki pomocy Wójta Gminy udało się przeprowadzić remont w pomieszczeniach biblioteki, która zachęca teraz do odwiedzin.

Z każdym rokiem zdobywając nową wiedzę i umiejętności pracownicy biblioteki starają się coraz lepiej wykonywać swoje obowiązki oraz dawać szansę na zdobywanie nowych umiejętności przez młode osoby przyjmując je na staż.

Mamy nadzieję, że działania prowadzone przez Bibliotekę w Ręcznie będą zawsze pozytywnie przyjmowane przez mieszkańców gminy i odwiedzających nasze okolice.

Zestawienie form działalności kulturalno-oświatowej w 2018 roku

Biblioteka		GBP	
Nazwa imprezy		Ilość	Frekwencja
WYSTAWY	książek – duże (ze scenariuszem)	-	-
	książek – małe, nowości wydawnicze	16	x
	plastyczne (w tym galerie: „jednego obrazu”, „nad regałem”, „w witrynie” itp.)	11	x
	inne (np. kolekcjonerskie)	-	-
Spotkania autorskie		-	-
SPOTKANIA	z ciekawymi ludźmi	-	-
	okolicznościowe, podać jakie (np. Dzień Dziecka, Andrzejki, Mikołajki, Gwiazdka, Pasowanie na czytelnika)	1	20
Prelekcje, odczyty		-	-
Pogadanki		3	36
Lekcje biblioteczne tematyczne		8	184
Przysposobienie biblioteczne		2	26
Zajęcia komputerowe		-	-
ZAJĘCIA EDUKACYJNE	plastyczno-techniczne	3	53
	z książką	1	20
	Zajęcia inne	-	-
WARSZTATY	plastyczne np. ilustratorskie, decoupage, papieru czerpanego, fotograficzne, filmowe	-	-
	literackie (np.	-	-

	dziennikarskie), teatralne		
	różnotematyczne (np. pedagogiczne, psychologiczne, ekologiczne, zdrowy styl życia)	-	-
Przeglądy nowości		-	-
Dyskusje		5	23
KONKURSY	plastyczne	1	23
	literackie	-	-
	recytatorskie	-	-
	teatralne	-	-
	czytelnicze	-	-
	inne	-	-
Zgaduj- zgadule		-	-
Głośne czytanie		-+	-
Spotkania z baśnią		1	256
Imprezy artystyczno-literackie /np.:koncerty, wieczory słowno-muzyczne, wieczory poezji/		1	120
Przedstawienia teatralne, kukielkowe		2	240
Gry i zabawy		3	38
Wycieczki do innych bibliotek		1	26
Wycieczki inne / do innych instytucji, plenerowe itd./		-	-
Przyjęcia wycieczek w bibliotece		-	-
Imprezy poza biblioteką - plenerowe (np. festyn, jarmark, piknik, dożynki)		1	400
Imprezy poza biblioteką - na terenie innych instytucji (szkoły, domy kultury, kina, urzędy)		2	371
Inne wydarzenia – jakie?		-	-
AIKIDO		81	486
Zbiórka Krwi		4	83
Gala Bibliotek		2	580

II Międzypokoleniowy Turniej Wiedzy o Literaturze	1	72
OGÓLEM:	121	3057

Działalność kulturalno – oświatowa dla dorosłego czytelnika w 2018 roku

Biblioteka	Temat	Forma pracy	Frekwencja	Ilość godzin
GBP	Wieczór kolędowy	koncert	171	2,5 h
	11 listopada „100 lecie Odzyskania Niepodległości”	Koncert	200	2 h
	Akcje HDK	Charytatywna zbiórka krwi	83	12 h
	III Gala Bibliotek Powiatowych	Koncert i stoiska wystawowo-artystyczne	580	14 h
	II Międzypokoleniowy turniej wiedzy o Literaturze	konkurs	72	3 h
	Warsztaty stroikowe	zajęcia	10	2 h

Działalność kulturalno – oświatowa dla dzieci i młodzieży w 2018 roku

Biblioteka	Temat	Forma pracy	Frekwencja	Ilość godzin
GBP	Dziecięcy Teatr Tańca „7 dni”	przedstawienie	120	1,5 h
	Spotkana z teatrem „Gdzie jest szczęście”	przedstawienie	120	1 h
	Spotkana z teatrem „Baśń o 12 miesiącach”	przedstawienie	256	1 h
	Mikołajki w bibliotece	spotkanie	20	2 h
	U nas w Europie	Spotkanie i szkolenie	70 uczniów 50 dorosłych	3 h

10. Bezpieczeństwo

10.1 Stan bezpieczeństwa gminy i bezpieczeństwa p/pożarowego

Bezpieczeństwo mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. W zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego obsługę prewencyjną zapewnia Komisariat Policji w Gorzkowicach. Z informacji dzielnicowego przedstawionej na posiedzeniu Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Ręčno wynika, że stan bezpieczeństwa na terenie gminy Ręčno jest bardzo dobry. Natomiast bezpieczeństwo przeciwpożarowe zapewnia 5 jednostek OSP działających na terenie gminy, w tym typu „S” – 3 jednostki, typu „M” – 2 jednostki. Jednostki OSP w Ręcznie i Stobnicy włączone są do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Wszystkie jednostki są zrzeszone w Oddziale Gminnym Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej. OSP skupiają w swoich szeregach 155 członków (w tym 148 mężczyzn i 7 kobiet), z tego 143 członków zwyczajnych i 12 członków honorowych. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe zapewnia 69 członków zwyczajnych mogących brać bezpośredni udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, w tym 66 mężczyzn i 3 kobiety.

Samochody pożarnicze posiadają trzy jednostki: OSP Ręčno posiada samochód średni Iveco GBA i samochód ciężki Tatra GCBA; OSP Stobnica samochód ciężki Jelcz GCBA, OSP Bąkowa Góra samochód średni Star GBM. Samochody bojowe OSP mogą łącznie zabrać ze sobą do pożaru około 20 ton wody. Dbamy o odpowiednie wyposażenie OSP w sprzęt niezbędny do niesienia pomocy w wypadkach drogowych, pożarach i innych zdarzeniach. Zakupiliśmy m.in. pilarkę ratowniczą STIHL, bosak dielektryczny oraz bosak dielektryczny teleskopowy, zestaw końcówek do rozpieracza kolumnowego Holmatro, torbę ratowniczą, piłę ratowniczą do szyb klejonych, zabezpieczenie poduszki powietrznej kierowcy i pasażera – 2 szt., osłonę zabezpieczającego uszkodzonego, 2 zestawy pokrowców ochronnych na ostre krawędzie, detektor napięcia, przenośny zestaw oświetleniowy, parawan do osłony miejsca wypadku i zasłaniania ofiar wypadków – 2 szt., zbijak do szyb hartowanych, nóż do pasów bezpieczeństwa, silnik spalinowy zaburtowy do łodzi.

Zakupy wyposażenia finansujemy ze środków własnych oraz zewnętrznych, m.in. z Funduszu Sprawiedliwości Ministerstwa Sprawiedliwości, z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego. Dofinansowaliśmy przebudowę budynku OSP Stobnica Piła w części bojowej (garaż), środki

na przebudowę remizy zostały także pozyskane przez OSP Stobnica z projektu grantowego Stowarzyszenia LGD „BUD-UJ RAZEM”. Gmina dofinansowała zakup 4 szt. mundurów dla OSP Stobnica Piła, dla OSP Ręczno 5 szt. mundurów strażackich, zakup umundurowania dokonano z częściowym dofinansowaniem z Zarządu Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP województwa łódzkiego. OSP Bąkowa Góra zakupiła 6 par butów strażackich z funduszy MSWiA.

Corocznie na zapewnienie gotowości bojowej jednostek są zabezpieczane środki w budżecie gminy i utrzymują się na podobnym poziomie. W miarę możliwości i zapotrzebowania strażacy kierowani są na szkolenia z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy, ratownictwa technicznego i szkolenia specjalistyczne.

Na poziom bezpieczeństwa wpływa też realizacja innych zadań samorządu. Remonty dróg, chodników, oświetlenia ulicznego, prawidłowe oznakowanie poprawia stan bezpieczeństwa. Działania prewencyjne to poszerzanie wiedzy o bezpieczeństwie ppoż. wśród dzieci i młodzieży, pomoc w organizacji eliminacji gminnych Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”.

11. Promocja gminy, współpraca z organizacjami pozarządowymi

11.1 Większe przedsięwzięcia kulturalne na terenie gminy

Na stałe w tradycję Gminy Ręczno wpisały się:

- **Wieczór Kolęd** -wspólne śpiewanie kolęd i pastorałek łączy pokolenia. To piękna tradycja. Warto pielęgnować ten polski zwyczaj i przekazywać go dzieciom.

Śpiew połączył wszystkich, którzy odpowiedzieli na zaproszenie Wójta Gminy Ręczno i przybyli do sali "Wspólny Dom" w Ręcznie, aby wspólnie śpiewać kolędy i pastorałki. Powrócił na chwilę nastrój Świąt Bożego Narodzenia. Na spotkanie przybyli nie tylko starsi, których kolędowanie jest równocześnie miłym wracaniem pamięcią do rodzinnego domu, ale i dzieci, które miały okazję uczyć się od starszych pielęgnowania tej pięknej tradycji. Wielkie wrażenie na zgromadzonych zrobił koncert Gminnego Chóru Jana i Gminnej Orkiestry Dętej. W radosnej atmosferze szybko minął wieczór i pozostawił u wszystkich wiele przyjemnych emocji.

- **Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych** - obchodzony jest 1 marca każdego roku. Z tej okazji przedstawiciele władz samorządowych Gminy Ręczno składają kwiaty na grobie 12 żołnierzy konspiracyjnego wojska polskiego na cmentarzu w Bąkowej Górze.

- **Święto Konstytucji 3-go Maja** – z tej okazji uroczystości odbywają się w kościele parafialnym w Ręcznie, a wiązanki kwiatów składane są pod pomnikami przed kościołem. W obchodach biorą udział przedstawiciele władz samorządowych, dyrektorzy i nauczyciele szkół z terenu gminy , druhowie z jednostki OSP Ręczno orkiestra dęta, Gminny Chór Jana oraz delegacje uczniów.

- **Gminny Dzień Strażaka** – w roku 2018 roku odbył się w Ręcznie - jednostka OSP Ręczno obchodziła 95 lecie swojego istnienia. Uroczystości rozpoczęły się mszą świętą polową odprawioną przez księdza proboszcza Roberta Glena . Następnie wręczone zostały odznaczenia dla druhów. Kolejnym elementem obchodów był piknik ratowniczy, podczas którego jednostka OSP Ręczno zaprezentowała się w ratownictwie wodnym oraz ratownictwie komunikacyjnym w wykonaniu jednostki OSP ze Stobnicy.

- **Uroczystości upamiętniające mord 12 żołnierzy KWP w Bąkowej Górze** - w roku 2018 uroczystość była objęta patronatem Posła na Sejm RP Pana Antoniego Macierewicza. Głównym punktem była msza polowa w asyście orkiestry OSP Ręczno. Następnie odbył się apel poległych odczytany przy grobie z udziałem Kompani Honorowej Wojska Polskiego. Na zakończenie składane były kwiaty i zapalane są znicze na mogile pomordowanych żołnierzy niezłomnych z oddziału „Warszyc”. Tradycyjnie po części oficjalnej zgromadzeni goście udają się na żołnierską grochówkę.

- **Festyn Gminy Ręčno** - w roku 2018 został objęty patronatami Marszałka Województwa Łódzkiego Witolda Stępnia, Przewodniczącego Sejmiku Województwa Łódzkiego Pana Marka Mazura oraz Starosty Powiatu Piotrkowskiego Stanisława Cubały. W trakcie festynu były występy muzyczno-wokalne dzieci ze Szkoły Podstawowej w Ręcznie oraz dzieci Dziecięcego Teatru Tańca. Mieliśmy również możliwość wysłuchania absolwentek PZSG w Ręcznie, które zaprezentowały swoje umiejętności wokalne. W trakcie Festynu Gminnego można było degustować potrawy przygotowane przez Koła Gospodyń Wiejskich z terenu Gminy, które były oceniane przez gości i mieszkańców przybyłych na imprezę. W programie festynu nie mogło zabraknąć miejsca dla konkurencji zręcznościowych, które cieszyły się ogromną popularnością. Zabawa i uśmiech na twarzach uczestników to najlepsza nagroda, ale walczono o cenniejszą, ufundowaną przez Starostę Powiatu Piotrkowskiego. Przygotowano wiele bezpłatnych atrakcji: bezpłatny plac zabaw, malowanie twarzy, bezpłatny pomiar ciśnienia krwi, bezpłatny poziom badania cukru, bezpłatne badanie słuchu i osteoporozy, przejażdżki samochodem policyjnym oraz pokaz sprzętu policyjnego. Na ubiegłorocznym festynie gwiazdą wieczoru był zespół D-BOMB, który przeciągnął i rozbawił przybyłych mieszkańców i gości z całego powiatu. Kulminacyjnym wydarzeniem było widowisko pokazu sztucznych ogni.

- **Dzień Wojska Polskiego** - to święto nie tylko żołnierzy, ale to także święto wszystkich Polaków. Święto narodu mogącego żyć w bezpiecznych granicach, posiadającego silną pozycję międzynarodową. Święto Wojska Polskiego obchodzone jest 15 sierpnia w rocznicę Bitwy Warszawskiej. Tego dnia, 1920 roku na przedpolach Warszawy rozegrała się bitwa, w której Armia Polska pokonała wojska bolszewickie i ocaliła niedawno odzyskaną niepodległość. Wojsko Polskie dowodzone przez Marszałka Józefa Piłsudskiego odniosło wielkie zwycięstwo nad Armią Czerwoną. Nasi Dziadowie dając przykład największej determinacji i bohaterstwa nad Wisłą, Wieprzem oraz Wkrą zapewnili Ojczyźnie niepodległy byt. Obchody Święta Wojska Polskiego w Gminie Ręczno rozpoczęły się w dniu 15 sierpnia 2018 roku od uroczystej Mszy Świętej w Kościele pw. Św. Stanisława BM w Ręcznie odprawianej w intencji Ojczyzny. Bezpośrednio po jej zakończeniu władze samorządowe – Przewodniczący Rady Gminy Ręczno – Mirosław Zawada i Wójt Gminy Ręczno – Piotr Łysoni złożyły kwiaty i zapaliły znicze przy pomnikach upamiętniających żołnierzy walczących o niepodległość Ojczyzny.

- **11 listopada** - to dla nas Polaków, jedna z najważniejszych dat w kalendarzu. Właśnie wtedy obchodzimy **Narodowe Święto Niepodległości**. Po 123 latach zaborów nasz kraj znów pojawił się na mapie Europy. Wspomnianego dnia, słynny polski przywódca i działacz niepodległościowy Józef Piłsudski został Naczelnym Dowódcą Wojsk Polskich, a przebywające na naszych ziemiach oddziały obcych żołnierzy, zaczęły się wycofywać. Ponownie mogliśmy się cieszyć ze swojego własnego domu – Polski, która przez wiele lat zawłaszczona była przez Rosję, Prusy i Austrię. Uroczystości związane z 100 rocznicą Odzyskania Niepodległości w Gminie Ręčno rozpoczęto od Mszy Świętej odprawionej w intencji Ojczyzny, w której uczestniczyły poczty sztandarowe OSP z Ręczna, Bąkowej Góry, Szkoły Podstawowej im. Piotra Szymanka w Ręcznie. We mszy uczestniczyli również członkowie Ochotniczych Straży Pożarnych, samorządowcy, mieszkańcy gminy. Bezpośrednio po jej zakończeniu – Przewodniczący Rady Gminy Ręčno – Mirosław Zawada i Wójt Gminy Ręčno – Piotr Łysoń, przedstawiciele OSP, szkół podstawowych z terenu Gminy Ręčno złożyli kwiaty i zapali znicze przy pomnikach upamiętniających żołnierzy walczących o niepodległość Ojczyzny. Następnie w sali „Wspólny Dom” odbyła się część artystyczna o tematyce patriotycznej przygotowana przez uczniów Szkoły Podstawowej im. Piotra Szymanka w Ręcznie, Gminną Bibliotekę Publiczną, Gminny Chór „Jana”, oraz Gminną Orkiestrę Dętą z Ręczna.

- **Jubileusz 50 lecia Pożycia Małżeńskiego** - co roku w naszej gminie organizowana jest taka uroczystość . W dniu 29 listopada 2018 roku wzięło w niej udział 7 par małżeńskich, mieszkańców naszej gminy, które wspólnie przeżyły w jednym związku małżeńskim 50 lat. Medale z okazji Jubileuszu 50 lecia Pożycia Małżeńskiego są nadawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a wręczenia medali na uroczystości dokonuje Wójt Gminy.

W roku ubiegłym na terenie naszej gminy oprócz imprez wpisanych na stałe do kalendarzyka odbyły się również m.in.

- **Plener Malarski „Znane/Nieznane”** - w początkowych dniach czerwca gościliśmy artystów VIII Międzynarodowego Pleneru Malarskiego „Znane/Nieznane” którzy wędrowali po naszych ulicach , polach, i łąkach zostawiając na płótnie, papierze, szkle swoje widzenie naszej małej ojczyzny. Następnie odbyła się wystawa plenerowa.

- **Uroczyste odsłonięcie pomnika pamięci oddziału PPOR. Stanisława Karlińskiego ps Burza** - 8 lipca 2018 roku w 73 rocznicę bitwy pod Majkowicami odbyło się uroczyste odsłonięcie Pomnika pamięci oddziału ppor. Stanisława Karlińskiego ps „Burza”. Inicjatorem zorganizowania uroczystości był Instytut Pamięci Narodowej oddział w Łodzi, Wójt Gminy Ręczno i radny Jan Filocha wraz z mieszkańcami wsi Majkowice. Głównym punktem uroczystości była msza polowa przy asyście orkiestry dętej w Ręcznie oraz złożenie kwiatów.

11.2 Działalność stowarzyszeń

Uchwałą Nr XXVII.202.2017 Rady Gminy Ręčno z dnia 26 października 2018 r. został przyjęty program współpracy Gminy Ręčno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 rok.

Program współpracy określa cele, zasady i formy współpracy jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem głównym Programu było efektywne wykorzystanie społecznej aktywności w zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy, natomiast cele szczegółowe obejmowały:

- 1) poprawę jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy,
- 2) integrację podmiotów realizujących zadania publiczne,
- 3) prezentację dorobku organizacji pozarządowych i promowanie ich osiągnięć,
- 4) wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w Gminie opiera się na następujących zasadach:

- 1) pomocniczości – samorząd udziela pomocy organizacjom pozarządowym w niezbędnym zakresie, uzasadnionym potrzebami wspólnoty samorządowej;
- 2) suwerenności stron – szanując swoją autonomię Gmina i organizacje pozarządowe nie narzucają sobie wzajemnie zadań, posiadają zdolność do bycia podmiotem prawa;
- 3) partnerstwa – współpraca równorzędnych dla siebie podmiotów w rozwiązywaniu wspólnie zdefiniowanych problemów i osiągnięciu razem wytyczonych celów;
- 4) efektywności – wspólne dążenie do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów realizacji zadań publicznych;
- 5) uczciwej konkurencji – równe traktowanie wszystkich podmiotów w zakresie wykonywanych działań;
- 6) jawności – procedury postępowania przy realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, sposób udzielania oraz wykonania zadania są jawne.

Na terenie Gminy Ręčno działają następujące organizacje pozarządowe:

- Zarząd Oddziału Gminnego ZOSP RP w Ręcznie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ręcznie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Stobnicy,- Ochotnicza Straż Pożarna w Paskrzynie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Stobnicy Pile
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bąkowej Górze,

- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Ręczno
- Szkoła Piłkarska Fair Play
- LUKS „CZARTORIA”,
- Klub AIKIDO.

Ponad to na terenie gminy działają:

- Gminny Chór „Jana”,
- Orkiestra Dęta, w której prowadzenie zaangażowana jest Ochotnicza Straż Pożarna w Ręcznie.

Wójt Gminy Ręczno na wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego pod nazwą „Upowszechnianie kultury poprzez prowadzenie orkiestry dętej i naukę gry na instrumentach” w formie dotacji przekazał Ochotniczej Straży Pożarnej w Ręcznie kwotę w wysokości 25 000,00 zł , a na wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu rozwój sportu na terenie gminy Ręczno w 2018 r. udzielił dotacji w wysokości 20 000,00 zł Ludowemu Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu CZARTORIA

Organizacje pozarządowe razem z samorządem gminnym brały udział w przygotowaniu lokalnych imprez i uroczystości okolicznościowo – patriotycznych, a także reprezentowały Gminę Ręczno w imprezach, przeglądach ponadlokalnych.

12. Pomoc Społeczna

12.1 Realizowane zadania i programy

Zadania określone w ustawie z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz U. z 2018 poz 1508 ze zm) realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ręcznie.

Dział 852 Pomoc społeczna

rozdział 85202 – Domy Pomocy Społecznej – 133 264,47zł; własne,

rozdział 85205 – zadania z przeciwdziałania przemocy – 1 955,89 własne,

rozdział 85213 – składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej – 11 008,19zł (od zas. stałych) + 7 407,99zł (od świadczeń rodzinnych); z dotacji,

rozdział 85214 – zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe 15. 062,90zł. zas. okresowe (z dotacji) + zasiłki celowe – 36.684,80 zł.-własne,

rozdział 85215 – dodatki mieszkaniowe - 17 067,68 zł. Własne,

rozdział 85215- dodatki energetyczne – 602,96zł; dotacja,

rozdział 85216 – zasiłki stałe – 161 978,32 zł; z dotacji + zwrot niesłusznie pobranego zasiłku – 196,37 zł. ,

Rozdział 85219 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej łącznie – 327 736,20 zł (budżet gminy – 217 213,35 zł.) w tym : 109 211,00zł z dotacji na utrzymanie 3 prac. Socjalnych + 1 311,85 z dotacji dla opiekuna prawnego,

rozdział 85228 -usługi opiekuńcze - 38 857,53 zł.; własne,

rozdział 85230 - pomoc w zakresie dożywiania – 40 101,25zł. w tym z dotacji – 32 081,00 zł.+ 8 020,25 własne,

rozdział 85415 - pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów – 12 212,37 zł; w tym z z dotacji – 11 601,75 zł,

rozdział 85503 – KDR – 88,06zł. z dotacji,

Dział 851 Ochrona zdrowia

rozdział 85195 –składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego - 54,60 zł. - zlecone.

GOPS realizuje także zadania określone w oparciu o ustawa z dnia 7 września 2007r o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz U z 2018r., poz. 554 ze zm.), ustawa z dnia 28 listopada 2003r o świadczeniach rodzinnych (Dz U z 2018., poz.2220 ze zm.), ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz U z 2017., poz.2092), ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz U z 2016r., poz.1860), ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz U z 2018r., poz.2134), rządowego programu „Dobry start” Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r.,(DzU z 2018r., poz. 1061):

Dział 855 Rodzina

rozdział 85501 świadczenia wychowawcze 2 644 917,24 zł w tym : z dotacji 2 638 986,91zł, + budżet gminy – 5 930,33 zł. (wypłata świadczeń -2 599 987,10 zł i obsługa świadczeń – 44 930,14 zł)

rozdział 85502 świadczenia rodzinne 1 367 577,35zł w tym z dotacji – 1 361 539,04 + budżet gminy- 6 038,31 zł (wypłata świadczeń 1 326 250,89 zł i koszty obsługi 41 326,46zł.).

rozdział 85504 – 300+ dobry start- 127 720,00 zł. z dotacji. +asystent rodziny-28 921,01 zł. własne.

rozdział 85508 – piecza zastępcza – 12 364,00 zł. własne.

W roku 2018 wydatki poniesione na pomoc społeczną dla mieszkańców Gminy Ręčno wynosiły:

W 2018 r wykonano dochody:

- dochody Gminy w kwocie 13 057,81zł w tym z tytułu usług opiekuńczych – 5 034,75zł, ściągniętych alimentów – 7 642,39zł, inne opłaty administracyjne – 380,67zł .

- dochody budżetu państwa z tytułu ściągniętych alimentów i odsetek – 27 115,46 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje następujące uchwały :

UCHWAŁA Nr X.73.2015 Rady Gminy w Ręcznie z dnia 26 listopada 2015r w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018.

Zgodnie z art. 176 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Program określa kierunki wspierania rodzin z terenu Gminy sprzyjające ich prawidłowemu funkcjonowaniu, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych .

UCHWAŁA NR XXVIII.213.2017 Rady Gminy w Ręcznie z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminy obowiązek realizacji programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Przyjęcie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pozwoli na wdrażanie i prowadzenie działań profilaktycznych, które pozwolą złagodzić oraz przeciwdziałać nadużywaniu alkoholu. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 zawiera konkretne zadanie, jakie gmina będzie realizować w przedmiocie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi. Działania będą podejmowane na miarę możliwości naszej gminy.

UCHWAŁA NR IX.65.2015 Rady Gminy w Ręcznie z dnia 29 października 2015 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2016-2018.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ręczno na rok 2018 reguluje prowadzenie działań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem narkomanii.

UCHWAŁA NR XVII.121.2016 Rady Gminy w Ręcznie z dnia 29 września 2016 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2018.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na gminy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, w szczególności poprzez działania edukacyjne, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Jednym z obowiązków jest opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy poprzez podniesienie świadomości społecznej.

Uchwała Nr X.74.2015 Rady Gminy Ręczno z dnia 26 listopada 2015r w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Ręczno na lata 2016-2018. Celem programu jest zapobieganie zaburzeniom psychicznym i szeroko pojęta promocja zdrowia psychicznego.

UCHWAŁA NR II.14.2018 Rady Gminy w Ręcznie z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” w czasie obowiązywania programu.

UCHWAŁA NR II.15.2018 Rady Gminy w Ręcznie z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;

UCHWAŁA NR II.16.2018 Rady Gminy w Ręcznie z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie zapewnienia posiłku osobom potrzebującym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.

Z dniem 1 stycznia 2019 r. przestaje obowiązywać uchwała nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego

gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 z tą też datą brak będzie podstawy prawnej w gminie dla skorzystania z nowego programu wieloletniego na lata 2019–2023 pn.: „Posiłek w szkole i w domu”. Warunkiem skorzystania z nowego programu, a tym samym kontynuacji dotychczasowej pomocy dla jego adresatów jest podjęcie w/w uchwał.

Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego.

Wsparciem w ramach programu zostaną objęte osoby i rodziny spełniające warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniające kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy.

13. Realizacja uchwał rady gminy, sprawna administracja.

Rada Gminy Ręčno w roku 2018 podjęła 51 uchwał (kadencja 2014-2018) i 19 uchwał (kadencja 2018-2023), razem Rada podjęła w 2018 roku 70 uchwał, z czego:

- 20 uchwał było objętych nadzorem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi Zespół Zamiejscowy w Piotrkowie Trybunalskim;
- 32 uchwały podlegały publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

W roku ubiegłym organy nadzoru tj. Wojewoda i Regionalna Izba Obrachunkowa nie wszczęły żadnego postępowania nadzorczego wobec uchwał podjętych przez Radę Gminy Ręčno i nie stwierdziły nieważności żadnej uchwały.

W roku 2018r. do Urzędu Gminy Ręčno wpłynęła 1 skarga na pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a dotyczyła „nienależytego podejścia pracowników GOPS-u do rozpatrywania wniosków Pani E.S o świadczenia rodzinne”. Pismo przesłano do GOPS-u celem ustosunkowania się jego treści Kierownika Ośrodka. Wyjaśnienia w powyższej sprawie Wójt otrzymał 30 marca 2018 r. , otrzymała je także Pani E.S. w/wym. podziękowała za szybką odpowiedź, ale w dalszym ciągu nie satysfakcjonowały ją udzielone wyjaśnienia. W roku ubiegłym Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Piotrkowie Tryb. przesłało do ponownego rozpatrzenia 1 decyzję Wójta Gminy Ręčno.

14. Podsumowanie

Gmina Ręczno – wyjątkowy zakątek Ziemi Łódzkiej. Miejsce bezpieczne i przyjazne. Słynie z wyjątkowej przyrody, a szczególnie z malowniczej rzeki Pilicy. Można tu aktywnie wypoczywać dzięki szlakom pieszym, a przede wszystkim dzięki spływom kajakowym w urokliwej scenerii przyrody. Gmina Ręczno jest także bogata w zabytki architektoniczne oraz miejsca upamiętniające ważne wydarzenia. Warto zatrzymać się aby zwiedzić okoliczne atrakcje. Ciekawe miejsca to m.in. Ręczno, Bąkowa Góra, Majkowice. Gmina Ręczno to także współczesność. Wybudowano nowoczesne kompleksy boisk, place zabaw, przestrzeń publiczną jest coraz bardziej estetyczna, istnieje doskonała sieć dróg, odnawiane są sukcesywnie świetlice wiejskie, dbamy o ekologię (kanalizacja, przydomowe oczyszczalnie ścieków), budujemy wodociągi i wiele innych inwestycji sprawia, że czeka nas praca, praca i jeszcze raz praca. Budowanie pewnego poziomu, budowanie marki, to nie jest kwestia roku. W samorządzie nie można powiedzieć, że osiągnęło się cel. Staramy się widzieć coś, co czeka nas w przyszłości. Nie sztuką jest obiecywać, sztuką jest budowanie tego, co się obiecuje.